

Dokument na rokovanie

A9-0325/2023

31.10.2023

SPRÁVA

o využití talentov v regiónoch Európy
(2023/2044(INI))

Výbor pre regionálny rozvoj

Spravodajkyňa: Cristina Maestre Martín De Almagro

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	27
LIST VÝBORU PRE ZAMESTNANOSŤ A SOCIÁLNE VECI.....	29
STANOVISKO VÝBORU PRE POĽNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA.....	33
INFORMÁCIE O PRIJATÍ V GESTORSKOM VÝBORE.....	42
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE.....	43

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o využití talentov v regiónoch Európy (2023/2044(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 17. januára 2023 s názvom Využitie talentov v regiónoch Európy (COM(2023)0032),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006¹,
- so zreteľom na Európsky pilier sociálnych práv,
- so zreteľom na štúdiu Európskeho výboru regiónov s názvom Addressing brain drain: The local and regional dimension (Riešenie problému úniku mozgov: miestny a regionálny rozmer), uverejnenú v roku 2018,
- so zreteľom na štúdiu s názvom Brain Drain in the EU: Local and Regional Public Policies and Good Practices (Únik mozgov v EÚ: miestne a regionálne verejné politiky a osvedčené postupy) z 27. februára 2020, uverejnenú v Transylvanian Review of Administrative Sciences²,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. apríla 2020 o koordinovanom postupe EÚ v boji proti pandémie COVID-19 a jej dôsledkom³,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. septembra 2020 o vytvorení európskeho vzdelávacieho priestoru do roku 2025 (COM(2020)0625),
- so zreteľom na stanovisko Európskeho výboru regiónov zo 14. októbra 2020 s názvom Demografické zmeny: návrhy na meranie a riešenie ich negatívnych dôsledkov v regiónoch EÚ⁴,

¹ [Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320.](#)

² Boc, E., Brain Drain in the EU: Local and Regional Public Policies and Good Practices, Transylvanian Review of Administrative Sciences, č. 59, 2020, s. 23 – 29.

³ [Ú. v. EÚ C 316, 6.8.2021, s. 2.](#)

⁴ [Ú. v. EÚ C 440, 18.12.2020, s. 33.](#)

- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/817 z 20. mája 2021, ktorým sa zriaďuje Erasmus+: program Únie pre vzdelávanie a odbornú prípravu, mládež a šport a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1288/2013⁵,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde⁶,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1059 z 24. júna 2021 o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Európska územná spolupráca (Interreg) podporovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a vonkajších finančných nástrojov⁷,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013⁸,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu⁹,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku¹⁰ (nariadenie o spoločných ustanoveniach),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. júna 2021 s názvom Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040 (COM(2021)0345),
- so zreteľom na správu Komisie z 9. februára 2022 s názvom Súdržnosť v Európe do roku 2050 – ôsma správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti¹¹,
- so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/936 z 10. mája 2023 o Európskom roku zručností¹²,

⁵ Ú. v. EÚ L 189, 28.5.2021, s. 1.

⁶ [Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 60.](#)

⁷ Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 94.

⁸ Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 21.

⁹ Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 1.

¹⁰ [Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159.](#)

¹¹ Európska komisia, Súdržnosť v Európe do roku 2050 – ôsma správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 9. februára 2022.

¹² Ú. v. EÚ L 125, 11.5.2023, s. 1.

- so zreteľom na štúdiu Európskeho výboru regiónov s názvom Rural proofing – A foresight framework for resilient rural communities (Overovanie vplyvov na vidiecke oblasti – výhľadový rámec pre odolné vidiecke komunity), uverejnenú v roku 2022,
- so zreteľom na správu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) z 22. júna 2022 s názvom Making the most of public investments to address regional inequalities, megatrends and future shocks (Maximálne využitie verejných investícií na riešenie regionálnych nerovností, megatrendov a budúcich otrasov)¹³,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. júla 2022 s názvom Nový európsky inovačný program (COM(2022)0332),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v EÚ: ôsma správa o súdržnosti¹⁴,
- so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. septembra 2021 o posilnení partnerstva s najvzdialenejšími regiónmi Únie¹⁵,
- so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu z 13. júna 2023 o posúdení nového oznámenia Komisie o najvzdialenejších regiónoch¹⁶,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o pohraničných regiónoch EÚ: živé laboratóriá európskej integrácie¹⁷,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. júna 2023 s odporúčaniami pre Komisiu o kvalitných stážach v Únii¹⁸,
- so zreteľom na brífing V stručnosti s názvom Question time: tackling depopulation through cohesion policy instruments (Hodina otázok: riešenie vyľudňovania pomocou nástrojov politiky súdržnosti), ktorý 30. septembra 2022 uverejnilo generálne riaditeľstvo pre parlamentné výskumné služby¹⁹,
- so zreteľom na štúdiu s názvom The EU legal migration package: Towards a rights-based approach to attracting skills and talent to the EU (Balík opatrení EÚ v oblasti legálnej migrácie: Smerom k prístupu založenému na právach s cieľom prilákať zručnosti a talent do EÚ), ktorú 1. decembra 2022 uverejnilo generálne riaditeľstvo pre vnútorné politiky Únie²⁰,

¹³ OECD, 'Making the most of public investment to address regional inequalities, megatrends and future shocks', OECD Regional Development Papers, č. 29, OECD Publishing, Paríž, 2022.

¹⁴ [Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 100.](#)

¹⁵ Ú. v. EÚ C 117, 11.3.2022, s. 18.

¹⁶ Prijaté texty, P9_TA(2023)0228.

¹⁷ [Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 114.](#)

¹⁸ Prijaté texty, P9_TA(2023)0239.

¹⁹ V stručnosti – Question time: tackling depopulation through cohesion policy instruments, Európsky parlament, generálne riaditeľstvo pre parlamentné výskumné služby, výskumné služby pre poslancov, 30. september 2022.

²⁰ Štúdia – The EU legal migration package: Towards a rights-based approach to attracting skills and talent to the EU, Európsky parlament, generálne riaditeľstvo pre vnútorné politiky Únie, tematická sekcia C – práva občanov a ústavné veci, 1. decembra 2022.

- so zreteľom na odporúčanie Rady zo 16. júna 2022 týkajúce sa európskeho prístupu k mikrocertifikátom pre celoživotné vzdelávanie a zamestnateľnosť²¹,
- so zreteľom na odporúčanie Rady zo 16. júna 2022 týkajúce sa individuálnych vzdelávacích účtov²²,
- so zreteľom na informačný dokument Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania a platformy pre celoživotné vzdelávanie s názvom *Implementing a holistic approach to lifelong learning: Community Lifelong Learning Centres as a gateway to multidisciplinary support teams (Uplatňovanie holistického prístupu k celoživotnému vzdelávaniu: Komunitné centrá celoživotného vzdelávania ako vstupná brána do multidisciplinárnych podporných tímov)*, ktorý bol uverejnený v roku 2019,
- so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie zo 17. januára 2023 s názvom *The impact of demographic change – in a changing environment (Vplyv demografických zmien – v meniacom sa prostredí)* (SWD(2023)0021),
- so zreteľom na správu OECD zo 14. marca 2023 s názvom *Job creation and local economic development 2023 – Bridging the Great Green Divide (Tvorba pracovných miest a miestny hospodársky rozvoj v roku 2023 – preklenie veľkej zelenej priepasti)*²³,
- so zreteľom na pracovný dokument s názvom *The geography of EU discontent and the regional development trap (Geografia nespokojnosti v EÚ a pasca regionálneho rozvoja)*, ktorý v marci 2023 uverejnilo Generálne riaditeľstvo Komisie pre regionálnu a mestskú politiku²⁴,
- so zreteľom na uznesenie Európskeho výboru regiónov zo 16. marca 2023 o využití talentov v regiónoch Európy²⁵,
- so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru zo 14. júna 2023 k oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom *Využitie talentov v regiónoch EÚ*²⁶,
- so zreteľom na správu OECD z 5. júla 2023s názvom *Rethinking Regional Attractiveness in the New Global Environment (Prehodnotenie regionálnej atraktívnosti v novom globálnom prostredí)*²⁷,
- so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,

²¹ Ú. v. EÚ C 243, 27.6.2022, s. 10.

²² Ú. v. EÚ C 243, 27.6.2022, s. 26.

²³ OECD, *Job Creation and Local Economic Development 2023: Bridging the Great Green Divide*, OECD Publishing, Paríž, 2023.

²⁴ Pracovný dokument – *The geography of EU discontent and the regional development trap*, Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku, Luxemburg, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2023.

²⁵ Ú. v. EÚ C 188, 30.5.2023, s. 1.

²⁶ Ú. v. EÚ C 293, 18.8.2023, s. 100.

²⁷ OECD, *Rethinking Regional Attractiveness in the New Global Environment*, OECD Regional Development Studies, OECD Publishing, Paríž, 2023.

- so zreteľom na stanovisko Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,
 - so zreteľom na list Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci,
 - so zreteľom na správu Výboru pre regionálny rozvoj (A9-0325/2023),
- A. keďže počet obyvateľov EÚ v posledných 50 rokoch neustále rástol, pričom sa z 354,5 milióna v roku 1960 zvýšil o 92,3 milióna ľudí na 466,8 milióna v roku 2022; keďže populačný rast sa v posledných desaťročiach spomalil a počas pandémie ochorenia COVID-19 sa zastavil; keďže súčasné predpovede poukazujú na rast obmedzeným tempom do roku 2029, keď sa populačný rast začne spomaľovať²⁸; keďže obyvateľstvo v EÚ starne a pôrodnosť od 60. rokov 20. storočia klesá;
- B. keďže podľa údajov Eurostatu sa 46 regiónov EÚ, ktoré predstavujú 16 % obyvateľstva EÚ, v súčasnosti nachádza v pasci rozvoja talentov; keďže ďalším 36 regiónom EÚ hrozí, že sa dostanú do pasce rozvoja talentov; keďže regióny v pasci rozvoja talentov čelia zrýchľujúcemu úbytku obyvateľstva v produktívnom veku a nízkemu alebo stagnujúcemu počtu ľudí s terciárnym vzdelaním; keďže väčšina týchto regiónov je menej rozvinutá;
- C. keďže najnovšie štatistiky naznačujú, že celkový počet obyvateľov EÚ sa zníži zo 446,8 milióna v roku 2022 na 419,5 milióna v roku 2100; keďže sa odhaduje, že priemerný vek obyvateľstva EÚ sa za rovnaké obdobie zvýši o 5,8 roka; keďže to povedie k poklesu počtu obyvateľov v produktívnom veku v EÚ, pričom do roku 2050 dôjde k úbytku ďalších 35 miliónov ľudí a k výraznému zníženiu podielu ľudí aktívnych na trhu práce²⁹; keďže tento proces vyvolá nové a rastúce územné rozdiely;
- D. keďže demografické zmeny sa v jednotlivých regiónoch výrazne líšia, pričom v niektorých členských štátoch sa v najbližších siedmich rokoch predpokladá pokles počtu obyvateľov a v iných sa v rovnakom období očakáva nárast počtu obyvateľov; keďže takéto demografické zmeny sa uskutočňujú aj medzi regiónmi a vo všeobecnosti sa prejavujú odchodom z vidieckych oblastí do mestských oblastí v rámci členských štátov;
- E. keďže úbytok obyvateľstva je v priebehu času trvalým trendom a postihuje najmä vidiecke oblasti, kde je obyvateľstvo v priemere staršie ako v mestách a na predmestiach³⁰; keďže u mladých ľudí je v priemere vyššia pravdepodobnosť, že opustia vidiecke oblasti a menej rozvinuté regióny z dôvodu nedostatku platených stáží, kariérnych vyhlíadok a kvalitných pracovných miest, čím aktívne prispievajú k fenoménu exodu z vidieka; keďže zo štatistických údajov vyplýva, že staršie osoby v EÚ27 majú vo všeobecnosti väčšiu tendenciu žiť v prevažne vidieckych a stredne veľkých regiónoch ako mladí ľudia; keďže podľa odhadov každý tretí obyvateľ vidieckych oblastí bude mať v roku 2050 65 rokov alebo viac³¹;

²⁸ SWD(2023) 0021.

²⁹ Eurostat, [Population projections in the EU](#) (Populačné projekcie v EÚ), stránka navštívená 27. októbra 2023.

³⁰ SWD(2023) 0021.

³¹ Eurostat, [Ageing Europe – statistics on population developments](#) (Starnúca Európa – štatistiky o vývoji obyvateľstva), stránka navštívená 27. októbra 2023.

- F. keďže úbytok obyvateľstva vo vidieckych oblastiach a na iných územiach uvedených v článku 174 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ)³² úzko súvisí s nedostatkom investícií, infraštruktúry, prepojenosti, blízkych a prístupných základných verejných služieb, možností odbornej prípravy, kvalitných vzdelávacích, sociálnych a kultúrnych zariadení a atraktívnych a kvalitných pracovných príležitostí; keďže na zatraktívnenie týchto regiónov je dôležité prispôbiť vidiecku infraštruktúru, investovať do verejnej dopravy, zdravotníckych služieb a vzdelávacích služieb a rozvíjať digitálnu infraštruktúru vo vidieckych oblastiach; keďže vysielanie mladých pracovníkov predstavuje značné výzvy pre demografiu a celkovú kvalitu života občanov EÚ, a to aj z dôvodu nízkej generačnej výmeny, starnúcich komunit a celkového úbytku obyvateľstva; keďže je však takisto potrebné klásť osobitný dôraz na programy aktívneho zapojenia starších ľudí do spoločenského života;
- G. keďže v článku 174 ZFEÚ sa uvádza, že EÚ sa musí zameriavať na znižovanie rozdielov medzi úrovňami rozvoja v jednotlivých regiónoch, pričom niektorým regiónom, najmä vidieckym, je potrebné venovať mimoriadnu pozornosť;
- H. keďže napriek svojmu dočasnému vplyvu na trh práce priniesla pandémia COVID-19 roztrieštené prostredie možností práce na diaľku, ktoré nemôžu využívať všetci pracovníci; keďže však takéto možnosti práce na diaľku ponúkajú veľký potenciál na prepojenie pracovných miest v mestských centrách s menšími mestami a predmestiami³³; keďže na posilnenie tohto trendu je potrebné zlepšiť pripojiteľnosť v oblastiach s nízkym pokrytím vrátane vidieckych oblastí a zabezpečiť potrebnú infraštruktúru pre prístup k internetu v tzv. bielych oblastiach; keďže vďaka príležitostiam vznikajúcim v dôsledku zelenej a digitálnej transformácie sa opätovne upriamila pozornosť na mimomestské oblasti a vznikli nové pracovné príležitosti;
- I. keďže vplyv pandémie ochorenia COVID-19 na obyvateľstvo sa značne líšil, pričom na staršie osoby, osoby zo znevýhodneného prostredia alebo osoby žijúce v regiónoch s nedostatočnou prepojenosťou sa ešte viac zabudlo^{34, 35, 36};
- J. keďže trh práce EÚ čelí nedostatku pracovníkov s kvalifikáciou prispôsobenou novej sociálno-ekonomickej realite, ako aj zelenej a digitálnej transformácii; keďže je potrebné umožniť pracovníkom s terciárnym vzdelaním alebo bez neho migrovať a integrovať sa v členských štátoch a ich regiónoch s najvyšším úbytkom obyvateľstva, čo predstavuje jednu z možností, ako riešiť výzvy, ktorým tieto miesta čelia; keďže úspech akčných plánov v oblasti integrácie a začleňovania migrantov závisí od zapojenia

³² „V rámci dotknutých regiónov je potrebné venovať mimoriadnu pozornosť vidieckym regiónom, regiónom zasiahnutým zmenami v priemysle a regiónom závažne a trvalo znevýhodneným prírodnými a demografickými podmienkami, ako sú najsevernejšie regióny s veľmi nízkou hustotou obyvateľstva, ostrovné, cezhraničné a horské regióny.“

³³ Pozri závery Rady zo 14. júna 2021 o práci na diaľku.

³⁴ Di Pietro, G. et al., [The likely impact of COVID-19 on education: Reflections based on the existing literature and recent international datasets](#) (Pravdepodobný vplyv ochorenia COVID-19 na vzdelávanie: úvahy založené na existujúcej literatúre a najnovších medzinárodných súboroch údajov), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2020.

³⁵ West, M., [An ed-tech tragedy? Educational technologies and school closures in the time of COVID-19](#) (Tragédia vzdelávacích technológií? Vzdelávacie technológie a zatváranie škôl v čase pandémie COVID-19), UNESCO, Paríž, 2023.

³⁶ Uznesenie Európskeho parlamentu z 12. júla 2023 o pandémii ochorenia COVID-19: získané skúsenosti a odporúčania do budúcnosti (Priaté texty, P9_TA(2023)0282).

miestnych a regionálnych orgánov a organizácií občianskej spoločnosti; keďže v celej EÚ je potrebné zlepšiť uznávanie kvalifikácií a predchádzajúceho vzdelávania;

- K. keďže Európsky orgán práce vo svojej správe s názvom Správa o nedostatku a prebytku pracovných síl a Agentúra Európskej únie pre kybernetickú bezpečnosť vo svojej správe s názvom Rozvoj zručností v oblasti kybernetickej bezpečnosti v EÚ zistili, že v 28 povolaniach bol v roku 2021 nedostatok zručností, a to aj v odvetví zdravotnej starostlivosti, ubytovacích a stravovacích služieb, stavebníctva a poskytovania služieb, a zistili nedostatok odborníkov v oblasti IT a bezpečnosti, najmä odborníkov na kybernetickú bezpečnosť, ako aj pracovníkov so vzdelaním v oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (STEM);
- L. keďže regióny, ktoré sa nachádzajú v pasci rozvoja talentov alebo sú ňou ohrozené, sa vyznačujú prudkým poklesom obyvateľstva v produktívnom veku, nízkym a stagnujúcim podielom ľudí s terciárnym vzdelaním, odchodom veľkého počtu mladých ľudí, nedostatočnou hospodárskou dynamikou a diverzifikáciou hospodárstva a nízkou inovačnou kapacitou; keďže tieto regióny majú v porovnaní s priemerom EÚ výrazne vyššiu mieru nezamestnanosti mladých ľudí a vyšší počet mladých ľudí, ktorí sú nezamestnaní alebo nie sú v procese vzdelávania ani odbornej prípravy (NEET); keďže v týchto regiónoch sú mzdy, príjmy a hospodársky rozvoj podstatne nižšie ako vo zvyšku EÚ; keďže nedostatok pracovnej sily je dôsledkom neatraktívnych miezd a zlých pracovných podmienok v niektorých odvetviach; keďže v tejto súvislosti je potrebná jasná stratégia pre kontinuálnu odbornú prípravu zamestnancov a rozvoj ich zručností počas pracovného času;
- M. keďže únik mozgov úzko súvisí s potrebou zlepšiť pracovné a životné podmienky, pracovné príležitosti, mzdy, rovnaké príležitosti, dostupnosť základných služieb, ako je doprava, pripojiteľnosť, zdravotná starostlivosť a vzdelávanie vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, a dôveru v inštitúcie ľudí žijúcich v regiónoch s nízkymi príjmami, sociálnymi rozdielmi a inými sociálno-ekonomickými nerovnosťami; keďže znižovanie takýchto rozdielov je záväzkom, ktorý sa opätovne zdôraznil v Európskom pilieri sociálnych práv, ale ani zďaleka sa nevykonáva; keďže podpora dopytu po talentoch, ich ponuka a udržanie sú neoddeliteľne spojené a musia sa posudzovať z hľadiska kvality života;
- N. keďže regionálne a miestne orgány majú vzhľadom na ich know-how a blízkosť k bežným ľuďom najlepšie predpoklady na to, aby vytvorili sociálno-ekonomické podmienky na prilákanie talentov; keďže treba zlepšiť hospodársku a administratívnu kapacitu týchto orgánov; keďže správa vecí verejných v EÚ sa celkovo zlepšuje, ale rozdiely medzi členskými štátmi a v rámci nich pretrvávajú a úloha a kapacita samospráv na nižšej ako národnej úrovni zostávajú nerovnocenné; keďže je potrebné podporovať tieto správne orgány pri zabezpečovaní cezhraničnej regionálnej spolupráce a zapojení rôznych regionálnych zainteresovaných strán, aby sa zabezpečilo primerané a spravodlivé odstránenie uvedených nedostatkov a rozdielov; keďže však neexistuje univerzálne riešenie, najlepším spôsobom riešenia týchto prekážok je miestne orientovaný prístup;
- O. keďže regióny, v ktorých je vedomostná ekonomika lepšie rozvinutá, sú zvyčajne tie, ktoré majú lepšiu technologickú infraštruktúru, kvalitné vzdelávacie systémy,

dynamické kultúrne a umelecké prostredie a modernú sieť verejnej zdravotnej starostlivosti, sociálnych služieb a zmierovacích služieb; keďže sa ukázalo, že model participatívnej správy, v ktorom sa spoluzodpovednosť podporuje prostredníctvom spolupráce so sociálnymi partnermi, s organizovanou občianskou spoločnosťou a verejnými subjektmi, ponúka lepšie riešenia prispôbené osobitnej realite daného územia, pretože vytvára synergie zamerané na identifikované potreby; keďže fyzická vzdialenosť od vzdelávacej infraštruktúry predstavuje výzvu pre mladých ľudí a dospelých, ktorí chcú získať zručnosti potrebné pre trh práce v regiónoch uviaznutých v pasci rozvoja talentov, čím sa zväčšuje nesúlad medzi úrovňou vzdelania a voľnými pracovnými miestami;

- P. keďže udržanie talentov sa netýka výlučne zastavenia emigrácie vysokokvalifikovaných osôb z jednej krajiny do druhej alebo z jedného regiónu do druhého, ale zahŕňa aj prilákanie obyvateľov, ktorých profesionálne skúsenosti zodpovedajú pracovným miestam a kvalifikáciám, po ktorých je v menej rozvinutých regiónoch a územiach uvedených v článku 174 ZFEÚ stále vysoký dopyt; keďže prilákanie talentov do znevýhodnených regiónov môže podnietiť vznik nových aktivít, pomôcť pri vytváraní nových udržateľných pracovných miest a pri diverzifikácii miestneho hospodárstva, čím sa zvýši jeho odolnosť; keďže atraktivnosť regiónu závisí od rôznych faktorov, ako sú dobré životné podmienky obyvateľov, hospodárstvo a trh práce, prírodné prostredie, prepojenosť, bývanie, kultúrny kapitál a cestovný ruch; keďže miestne orgány zohrávajú dôležitú úlohu pri zavádzaní stratégií a politik zameraných na rozvoj atraktívnych kariérnych príležitostí a priaznivých hospodárskych vyhliadok s cieľom zmierniť únik mozgov a na poskytnutie mladým ľuďom rovnakých príležitostí bez ohľadu na ich pôvod;
- Q. keďže „mrhanie mozgami“ sa vymedzuje ako jav, ktorý sa vyskytuje u pracovníkov s vyšším vzdelaním alebo odbornou kvalifikáciou, ktorí sú buď nezamestnaní, alebo sú zamestnaní na pracovných miestach, ktoré nezodpovedajú ich vzdelaniu alebo odbornej kvalifikácii; keďže vytváranie príležitostí na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu zohráva zásadnú úlohu pri obmedzovaní nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami na trhu práce; keďže dochádza k výraznému odlivu vysokokvalifikovaných mladých ľudí, najmä žien, ktorí opúšťajú vidiecke a menej rozvinuté oblasti a hľadajú prostredie vhodné pre osobný a profesijný rast; keďže z najnovších údajov vyplýva, že vysokokvalifikovaní ľudia patrili v rokoch 2012 až 2019³⁷ medzi najmobilnejších pracovníkov, čo dokazuje, že vedomostná ekonomika je kľúčovým faktorom mobility v rámci EÚ;
- R. keďže stratégie na udržanie pracovných miest by mali zahŕňať nielen profesie, ktoré si vyžadujú pracovníkov s vysokou úrovňou vzdelania, ale všetky povolania, pretože je nevyhnutné zabezpečiť dobré životné podmienky všetkých pracovníkov a zlepšiť sociálnu a priemyselnú štruktúru všetkých regiónov EÚ;
- S. keďže Európsky rok zručností by mal podporovať vytváranie kvalitných pracovných miest a stratégií na ich udržanie ako najlepší spôsob prilákania a udržania kvalifikovanej pracovnej sily a poskytovania stimulov pre zamestnávateľov, aby investovali do rozvoja zručností svojich pracovníkov, najmä v zelených a digitálnych odvetviach;

³⁷ Európska komisia, [Ranking the Most Mobile Professions](#) (Poradie najmobilnejších povolání), Databáza regulovaných povolání, stránka navštívená 27. októbra 2023.

- T. keďže v EÚ stále existuje hlboká digitálna priepasť z hľadiska geografie, rodu, dosiahnutého stupňa vzdelania, sociálno-ekonomického postavenia a príjmu, čo niektorým jednotlivcom a podnikom bráni využiť výhody digitálnej transformácie; keďže táto priepasť by mohla prehĺbiť izoláciu niektorých regiónov;
- U. keďže najvzdialenejšie regióny sú obzvlášť zraniteľné voči úniku mozgov vzhľadom na ich osobitné charakteristiky, ako sa uznáva v článku 349 ZFEÚ; keďže tieto regióny majú vyššiu mieru nezamestnanosti a nižšiu vzdelanostnú úroveň, kým podiel mladých ľudí v týchto regiónoch, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), je vyšší ako priemer EÚ³⁸; keďže mladí ľudia v najvzdialenejších regiónoch sú často nútení presťahovať sa do iných regiónov, aby mohli pokračovať v štúdiu, získať prístup k špecifickému vzdelávaniu alebo nájsť si prácu, čo má veľký vplyv na demografiu a rozvoj týchto území;
- V. keďže v politikách EÚ zameraných na únik mozgov a negatívne účinky demografických trendov sa musia rešpektovať štyri slobody s osobitným zameraním na voľný pohyb osôb a v nijakom prípade by nemali zakazovať migráciu občanov členských štátov z jednej krajiny EÚ do druhej alebo do tretích krajín;
- W. keďže koncepcia overovania vplyvov na vidiecke oblasti sa väčšmi rozšírila po uverejnení dlhodobej vízie pre vidiecke oblasti; keďže táto koncepcia by nemala pozostávať len zo všeobecnej revízie všetkých verejných politík EÚ „vidieckou optikou“ s cieľom prispôbiť ich takýmto prostrediam, ale musí zahŕňať aj posúdenia demografických aspektov, rodových vplyvov, dôsledkov na rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom, vytvárania pracovných miest a možnosti prilákať talenty do riedko osídlených oblastí; keďže právne predpisy EÚ by mali zahŕňať tieto aspekty prostredníctvom posúdení vplyvu, ktoré sa vykonávajú pred vypracovaním verejných politík pre vidiecke a riedko osídlené oblasti;
- X. keďže súčasný Európsky fond regionálneho rozvoja a Kohézny fond (EFRR-KF) venuje osobitnú pozornosť rozvojovým výzvam na úrovni NUTS 3 a miestnych administratívnych jednotiek, ktoré sú riedko osídlené, najmä tých, ktoré majú hustotu obyvateľstva nižšiu ako 12,5 obyvateľa na kilometer štvorcový, a oblastí, ktoré v období 2007 – 2017 zaznamenali priemerný ročný pokles obyvateľstva najmenej o 1 %; keďže podľa EFRR-KF môžu členské štáty v rámci politiky súdržnosti vypracovať osobitné dobrovoľné akčné plány na miestnej úrovni pre takéto oblasti s cieľom čeliť týmto výzvam týkajúcim sa obyvateľstva; keďže tieto oblasti patria skôr do kategórie „menej rozvinutých“ regiónov;
- Y. keďže príloha XXVI k nariadeniu o spoločných ustanoveniach, v ktorej sa stanovuje metodika pridelovania celkových zdrojov pre jednotlivé členské štáty na politický cieľ EFRR-KF týkajúci sa investovania do rastu a zamestnanosti, najmä pre regióny klasifikované ako „menej rozvinuté“, ide nad rámec HDP a mieru nezamestnanosti a v súčasnosti obsahuje kritériá, ako je miera vzdelania a čistá migrácia, čo odráža pluralistickejšiu realitu ako tie opatrenia, ktoré súvisia výlučne s príjmom na krajinu; keďže metodika pridelovania týchto prostriedkov by sa mohla revidovať a zlepšiť vzhľadom na osobitné výzvy, ktorým čelia regióny v rozvojovej pasci;

³⁸ Oznámenie Komisie z 3. mája 2022 s názvom [Ľudia na prvom mieste, zabezpečenie udržateľného a inkluzívneho rastu a využívanie potenciálu najvzdialenejších regiónov EÚ](#) (COM(2022)0198).

- Z. keďže jedným zo získaných poznatkov z využívania predchádzajúceho EFRR v čase krízy je skutočnosť, že regionálne a miestne orgány a zainteresované strany uvítali väčšiu flexibilitu zavedenú na zostávajúcu časť programového obdobia, pretože sa tak zabezpečilo, že postihnuté regióny dostali potrebnú podporu a zdroje na zmiernenie negatívnych účinkov krízy, umožnilo sa rýchlejšie rozhodovanie a pripravila sa pôda pre zahrnutie väčšej flexibility do návrhu budúcej politiky súdržnosti;
- AA. keďže v oznámení Komisie s názvom Využitie talentov v regiónoch Európy sa zriaďuje Mechanizmus podpory talentov s cieľom stimulovať ponuku a dopyt, pokiaľ ide o zručnosti, pričom sa zohľadňujú rôzne hospodárske kontexty, ktorým každý región čelí; keďže tento mechanizmus zahŕňa novú stratégiu pre inteligentnú adaptáciu regiónov na demografický prechod a priamu finančnú podporu v rámci existujúcich nástrojov, čím sa otvárajú dvere inovatívnym riešeniam pre rôzne demografické reality, ktoré doposiaľ neboli zohľadnené;
1. víta oznámenie Komisie v názvom Využitie talentov v regiónoch Európy, ktoré je prvým kľúčovým výsledkom Európskeho roka zručností, a jeho celkový cieľ podporovať, udržať a prilákať talenty, aby sa všetky regióny premenili na dynamické miesta; oceňuje stratégie prezentované ako mechanizmus na predchádzanie hospodárskym, sociálnym, územným a rodovým rozdielom medzi občanmi, ktorých zasiahla zelená a digitálna transformácia; pripomína, že nové výzvy si vyžadujú nové príspevky, a žiada, aby sa politika súdržnosti doplnila o nové rozpočtové zdroje na riešenie nových výziev; domnieva sa, že je nevyhnutné realizovať koncepciu overovania vplyvov na vidiecke oblasti, ktorá musí zahŕňať posúdenie demografických vplyvov, blízkosti a prístupnosti verejných služieb, otázky tvorby kvalitných pracovných miest, vplyvu na vzdelávací rámec a rámec odbornej prípravy a rodového vplyvu na vidiecke oblasti pri navrhovaní politik EÚ; zdôrazňuje, že je dôležité podporovať digitálne vzdelávanie a odbornú prípravu v súlade s digitálnymi cieľmi EÚ do roku 2030 s cieľom zlepšiť celkovú úroveň digitálnych zručností a schopností, aby sa zvýšili pracovné príležitosti pre mladých ľudí a oživilo vidiecke oblasti;
 2. domnieva sa, že zriadenie strediska pre monitorovanie vidieka by sa malo využiť ako príležitosť na zlepšenie databáz, najmä prostredníctvom zberu údajov rozčlenených podľa veku a pohlavia, a na lepšie zohľadnenie miestnej reality;
 3. zdôrazňuje, že stratégie a mechanizmy, ktoré Komisia predložila vo svojom oznámení s názvom Využitie talentov v regiónoch Európy, musia zohľadňovať najvzdialenejšie regióny, ako to požaduje Parlament vo svojom uznesení zo 14. septembra 2021. To znamená, že by sa osobitosti najvzdialenejších regiónov mali systematicky zohľadňovať v legislatívnych iniciatívach, návrhoch EÚ a počas medziinštitucionálnych rokovaní, aby sa zabezpečilo ich prispôsobenie miestnym podmienkam týchto území;
 4. opätovne zdôrazňuje význam záverov sociálneho samitu v Porte v roku 2021, v ktorých sa Komisia a členské štáty vyzývajú, aby predložili balík opatrení zameraných na sociálnu odolnosť ako súbor opatrení na posilnenie systémov sociálneho zabezpečenia a sociálnej ochrany v EÚ; zdôrazňuje význam Európskeho piliera sociálnych práv ako vodiaceho kompasu smerom k sociálnejšej Európe a jeho akčného plánu ako konkrétneho súboru nástrojov na zlepšenie kvality života občanov EÚ;

5. konštatuje, že chýbajúci záväzný právny rámec pre kvalitné odborné stáže viedol k vyššej miere sociálneho vylúčenia mladých ľudí z pracovného trhu, najmä mladých ľudí zo zraniteľného prostredia a osôb so zdravotným postihnutím; vyzýva Komisiu, aby vypracovala smernicu na zabezpečenie minimálnych noriem kvality vrátane pravidiel týkajúcich sa dĺžky trvania, spravodlivého odmeňovania odborných stáží a prístupu k sociálnej ochrane pre odborné stáže na otvorenom pracovnom trhu s cieľom zabezpečiť dôstojnú životnú úroveň;
6. poukazuje na význam priblíženia detí k poľnohospodárstvu už od raného detstva prostredníctvom teoretického aj praktického vzdelávania na školách; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili existujúce programy a prijali v tejto oblasti ďalšie opatrenia;
7. trvá na tom, že je dôležité poskytovať primeranú podporu mladým poľnohospodárom pri rozvoji udržateľných poľnohospodárskych postupov zo sociálneho, environmentálneho a hospodárskeho hľadiska vrátane agroekológie a ekologického poľnohospodárstva s cieľom zachovať životaschopnosť území;
8. pripomína, že v rámci cieľa politiky 4 EFRR – KF³⁹ sa už predpokladá dosiahnutie sociálnejšej a inkluzívnejšej Európy prostredníctvom vykonávania Európskeho piliera sociálnych práv; domnieva sa, že zlepšenie rovnakého prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja dostupnej infraštruktúry má zásadný význam pre dosiahnutie týchto cieľov, ako aj sociálnej súdržnosti a vzostupnej konvergenzie; považuje za nevyhnutné, aby cieľ politiky 4 išiel ruka v ruke s dlhodobou víziou Komisie pre vidiecke oblasti, keďže demografické výzvy sú viacrozmerým javom, ktorý ovplyvňuje regióny v rôznych častiach EÚ;
9. pripomína, že podľa ôsmej správy o súdržnosti sú hlavnými príčinami migrácie a úniku mozgov v regiónoch EÚ nedostatočný prístup ku kvalitným verejným a sociálnym službám, najmä v oblasti vzdelávania a zdravotnej starostlivosti, nedostatok atraktívnych pracovných príležitostí s konkurencieschopnými mzdami a nedostatky v základnej infraštruktúre, ako sú doprava a vysokorýchlostné internetové siete; víta zavedenie zásady „nepoškodzovať súdržnosť“, čo znamená, že „žiadne opatrenie by nemalo brániť procesu konvergenzie ani prispievať k regionálnym rozdielom“; vyzýva Komisiu, aby posilnila a rozvíjala túto zásadu v rámci európskeho semestra a zapojila miestne a regionálne orgány do všetkých fáz postupov súvisiacich s európskym semestrom a jeho odporúčaniami pre jednotlivé krajiny;
10. vyzýva Komisiu, aby do odporúčaní pre jednotlivé krajiny zahrnula analýzu stavu súdržnosti na úrovni NUTS2 v členských štátoch s cieľom monitorovať úroveň konvergenzie zaostávajúcich regiónov k priemeru EÚ a analýzu existujúcich politík, ktoré by mohli vysvetliť situáciu a možné opatrenia na riešenie regionálnych rozdielov; domnieva sa, že v rámci odporúčaní pre jednotlivé krajiny by sa mali stanoviť merateľné a záväzné ciele v sociálnej oblasti na územnej úrovni zamerané na zníženie nerovností a sociálno-ekonomického vylúčenia v súlade s Európskym pilierom sociálnych práv a cieľmi udržateľného rozvoja;

³⁹ Článok 3 ods. 1 písm. d).

11. zdôrazňuje význam revízie fiškálnych pravidiel EÚ s cieľom podporiť ekologické a sociálne investície v regiónoch a na územiach, kde sú najviac potrebné; vyzýva Komisiu, aby uľahčila sociálne a územné investície vylúčením vnútroštátneho spolufinancovania fondov politiky súdržnosti z výpočtov deficitu a dlhu regiónov v pasci rozvoja s cieľom riešiť rozdiely v sociálnych investíciách a rastúce územné rozdiely medzi regiónmi EÚ;
12. víta vytvorenie Mechanizmu podpory talentov a jeho ôsmich osobitných pilierov, zameraného na podporu talentov v regiónoch, ktoré čelia alebo ktorým hrozí, že budú čeliť tomu, čo Komisia nazýva pascou rozvoja talentov; požaduje jasné a objektívne kritériá, pokiaľ ide o vymedzenie regiónov, ktoré uviazli v pasci rozvoja talentov alebo ktorým pasca rozvoja talentov hrozí; upozorňuje na znepokojujúce narastanie počtu regiónov, ktoré čelia tejto pasci, a naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa touto výzvou, ktorá stavia regióny do pasce rozvoja talentov alebo ich vystavuje riziku tejto pasce, vážne zaoberali ako hlavnou prioritou svojich činností a investícií v rámci politiky súdržnosti;
13. zdôrazňuje potenciál Nástroja technickej podpory poskytovať členským štátom, regiónom a miestnym orgánom prispôbené technické odborné znalosti a ciele riešenia, ktoré im umožnia navrhovať a vykonávať inteligentné, udržateľné a sociálne zodpovedné reformy s cieľom riešiť viaceré výzvy, ktorým čelia, vrátane vyľudňovania a nedostatku zručností; nabáda, aby tento nástroj zahŕňal osobitnú podporu zameranú na rodové výzvy, ktoré v súčasnosti bránia polovici mladých ľudí v regiónoch naplno využiť svoj potenciál; pripomína, že tento nástroj by mal byť viazaný na zapojenie sociálnych partnerov pri podpore členských štátov pri vykonávaní politík a reforiem, ktoré sú dôležité pre ich hospodársky a sociálny rozvoj; žiada, aby sa členským štátom poskytla silnejšia technická pomoc pri vykonávaní Mechanizmu podpory talentov;
14. zdôrazňuje ústrednú úlohu členských štátov a regionálnych orgánov v boji proti rodovým nerovnostiam vo všetkých oblastiach od vzdelávania až po zamestnanosť, a preto vyzýva na ďalšiu finančnú podporu regiónov s nižšou mierou účasti žien na trhu práce s cieľom podporiť rovnosť príležitostí; pripomína, že opatrenia na posilnenie politík sociálneho zabezpečenia, ako sú rodičovská dovolenka a cenová dostupnosť vzdelávania detí v ranom detstve, majú vedľajší účinok na účasť žien na trhu práce, najmä v menej rozvinutých regiónoch;
15. vyzýva Komisiu, aby zriadila pracovnú skupinu zodpovednú za vykonávanie Mechanizmu podpory talentov pod spoločným vedením komisárky pre súdržnosť a reformy, komisárky pre demokraciu a demografiu a komisára pre pracovné miesta a sociálne práva; domnieva sa, že táto pracovná skupina by mala združovať príslušné zainteresované strany, ako sú zástupcovia miestnych a regionálnych orgánov, súkromného sektora, univerzít a mimovládnych organizácií;
16. vyzýva Komisiu, aby členským štátom poskytla flexibilitu na úrovni programov s cieľom urýchlene prijať osobitné ciele opatrenia, programy a stratégie na podporu týchto regiónov prostredníctvom diferencovaného a územného prístupu; požaduje navrhovanie a vykonávanie cieleňých, inteligentných a špecializovaných stratégií pre regióny, ktoré uviazli v pasci rozvoja talentov alebo ktorým pasca rozvoja talentov hrozí;

17. víta spustenie novej iniciatívy zameranej na inteligentnú adaptáciu regiónov na demografický prechod a novú výzvu na predkladanie návrhov v rámci Európskej mestskej iniciatívy; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že pri výbere benefitujúcich regiónov a území sa bude venovať osobitná pozornosť geografickej rovnováhe, úrovni rozvoja príslušných regiónov a rozdielom medzi mestami a vidiekom v rámci EÚ; v tejto súvislosti pripomína, že zaostávajúce regióny vrátane regiónov v rozvojovej pasci a vidieckej oblasti sú menej zvýhodnené pri účasti na otvorených výzvach EÚ na predkladanie inovatívnych nápadov a prelomových projektov;
18. domnieva sa, že politiky vypracované v rámci Mechanizmu podpory talentov by sa mali zamerať na rozvoj vysokokvalitných trhov práce a vytvárania pracovných miest, vytváranie nových pracovných príležitostí, ktoré ponúkajú atraktívne mzdy, zabezpečenie dôstojnej životnej úrovne, podporu regiónov pri získavaní európskych fondov, optimalizáciu verejných služieb a infraštruktúry, posilnenie hospodárskej diverzifikácie a vytváranie atraktívneho podnikateľského prostredia a sociálnej súdržnosti s cieľom posilniť hospodársku konkurencieschopnosť dotknutých regiónov a EÚ ako celku;
19. víta pilotné projekty, prostredníctvom ktorých Komisia poskytla vybratým regiónom technickú pomoc na mieru, financovanú zo 100 % z rozpočtu EÚ, s cieľom vypracovať a realizovať stratégie na udržanie a prilákanie talentov; domnieva sa, že vo viacročnom finančnom rámci na obdobie po roku 2027 by sa mala personalizovaná technická pomoc, ktorú ponúka Komisia, rozšíriť na všetkých 46 regiónov, ktoré sa už nachádzajú v pasci rozvoja talentov, ako aj na všetkých 36 regiónov, ktorým hrozí, že sa v budúcnosti ocitnú v pasci rozvoja talentov;
20. pripomína, že je potrebné prepojiť Mechanizmus podpory talentov s ďalšími iniciatívami EÚ v rámci Nového paktu o migrácii a azyle, ako sú partnerstvá zamerané na talenty a okruhy talentov, ktorých cieľom je nájsť a prilákať do EÚ kvalifikovaných zahraničných pracovníkov; vyzýva Komisiu, aby členským štátom ponúkla prostredníctvom Mechanizmu podpory talentov technickú pomoc pri rozvoji politik zameraných na prilákanie talentov späť do regiónov pôvodu;
21. pripomína, že právo na bývanie predstavuje jeden zo sociálnych pilierov Európskej únie; domnieva sa, že je potrebné vytvoriť iniciatívy na zaručenie dôstojného bývania za dostupné ceny, aby sa zabránilo vysídľovaniu a podporili sa talenty, ktoré sa rozhodnú vrátiť do regiónu, z ktorého pochádzajú;
22. berie na vedomie, že menej rozvinuté regióny majú rovnaké osobitosti ako tie, ktoré sa považujú za tzv. pasce rozvoja talentov, ako sú nízka hustota obyvateľstva, nízke hospodárske zdroje v dôsledku malého počtu investičných príležitostí a nízkej zamestnateľnosti, chýbajúca infraštruktúra, starnutie obyvateľstva a znižovanie počtu obyvateľov v produktívnom veku, pričom obyvatelia s nízkym sociálnym a ekonomickým postavením žijú v chudobe; uznáva, že značný počet prechodných regiónov sa považuje za regióny, v ktorých hrozí riziko, že sa ocitnú v pasci rozvoja talentov; poukazuje na to, že do kategorizácie regiónov, ktorým hrozí, že sa ocitnú v pasci rozvoja talentov, treba zahrnúť tie regióny, ktoré sa považujú za „menej rozvinuté“ v zmysle vymedzenia v článku 108 ods. 2 nariadenia o spoločných ustanoveniach; zdôrazňuje však, že demografické výzvy sa dotýkajú všetkých

regiónov EÚ, a ak sa nebudú riešiť, môžu vyvolať nové územné rozdiely; v tejto súvislosti trvá na tom, že je potrebné riešiť vnútroregionálne rozdiely, a to aj v rozvinutejších regiónoch;

23. je vážne znepokojený skutočnosťou, že každé štvrté dieťa v Európskej únii je ohrozené chudobou alebo sociálnym vylúčením, o ktorých vieme, že majú celoživotné psychické, sociálne a ekonomické dôsledky; zdôrazňuje, že takéto dôsledky bránia týmto občanom, aby naplno využili svoj talent;
24. berie na vedomie nárast bezdomovectva, ktorý sa týka viac ako 895 000 ľudí v Európe⁴⁰; vyzýva členské štáty a EÚ, aby zintenzívnili úsilie o zabezpečenie toho, aby mal každý občan prístup k základným materiálnym podmienkam potrebným na dôstojný život vrátane prístupu k prístrešku a hygienickým zariadeniam, ktoré sú potrebné aj na jeho účinnú účasť na trhu práce;
25. zdôrazňuje duševnú, sociálnu a ekonomickú daň, ktorú predstavujú spoločenské a v mnohých členských štátoch inštitucionalizované predsudky a diskriminácia voči občanom LGBTIQ+, a pripomína, že táto situácia im môže brániť v tom, aby naplno využili svoj talent;
26. zdôrazňuje význam začlenenia občanov s telesným postihnutím a požaduje ciele opatrenia na využívanie ich talentu posilnením ich účasti na trhu práce;
27. pripomína, že v mnohých členských štátoch minimálne mzdy nedržia krok s inými mzdami, čo zhoršuje pracovnú chudobu, mzdové rozdiely a schopnosť pracovníkov s nízkymi mzdami čeliť hospodárskym problémom; domnieva sa, že zavedenie zaručenej minimálnej mzdy na európskej úrovni by mohlo obmedziť únik talentov;
28. nabáda na financovanie osobitných opatrení prostredníctvom viacročného finančného rámca s cieľom riešiť demografické výzvy, s osobitným rozpočtom pre regióny s vážnymi a trvalými hospodárskymi a demografickými problémami; v tejto súvislosti považuje za potrebné preformulovať osobitné nástroje politiky súdržnosti tým, že sa prisúdi väčšia váha ukazovateľom, ktoré dopĺňajú HDP, ako sú demografické, sociálne a environmentálne kritériá a počet osôb NEET, pokiaľ ide o pridelovanie finančných prostriedkov a poskytovanie väčšej flexibility v rámci tematických cieľov; zdôrazňuje, že je potrebné vytvoriť synergie medzi politikou súdržnosti a spoločnou poľnohospodárskou politikou, ak je to možné, s cieľom riešiť problém vyludňovania vidieka; trvá na tom, že je dôležité zohľadniť mieru nezamestnanosti a nezamestnanosti mladých ľudí, podiel ľudí s terciárnym vzdelaním a odchod mladých pracovníkov, aby sa poskytol presnejší obraz o sociálno-ekonomickej situácii na regionálnej a subregionálnej úrovni;
29. zdôrazňuje, že regióny, ktoré sa nachádzajú v pasci rozvoja talentov alebo sú ňou ohrozené, sa vyznačujú vyšším percentom obyvateľstva žijúceho vo vidieckych oblastiach, ako je priemer EÚ, a že oživenie vidieckych oblastí má zásadný význam; víta dlhodobú víziu pre vidiecke oblasti EÚ a začatie uplatňovania vidieckeho paktu a akčného plánu EÚ pre vidiek; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že na tieto iniciatívy

⁴⁰ FEANTSA, [Report: 8th Overview of Housing Exclusion in Europe 2023](#) (Správa: 8. prehľad vylúčenia z bývania v Európe 2023), 5. septembra 2023.

nebola vytvorená žiadna osobitná alebo špecializovaná finančná podpora; žiada preto Komisiu, aby v nasledujúcom programovom období vyčlenila aspoň 5 % zdrojov politiky súdržnosti na vnútroštátnej úrovni pre vidiecke oblasti;

30. zdôrazňuje viacrozmerý charakter rozvoja vidieka, ktorý presahuje rámec samotného poľnohospodárstva; trvá na potrebe zaviesť overovanie vplyvov na vidiecke oblasti s cieľom posúdiť vplyv legislatívnych iniciatív EÚ na vidiecke oblasti; konštatuje však, že len 11,5 % ľudí žijúcich vo vidieckych oblastiach pracuje v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a rybárstve⁴¹; vyzýva preto na opätovné začlenenie Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka do strategického rámca nariadenia o spoločných ustanoveniach ako samostatného fondu; zdôrazňuje, že začlenením do Kohézneho fondu sa prostredníctvom integrovaného prístupu založeného na financovaní z viacerých fondov posilnia možnosti a synergie pre investície do vidieckych oblastí nad rámec poľnohospodárstva a pre regionálny rozvoj;
31. považuje za potrebné podporiť preformulovanie metódy pridelovania prostriedkov v rámci politiky súdržnosti a kritérií spolufinancovania, pričom by sa mal zohľadniť väčší počet ukazovateľov, ako je vývoj počtu obyvateľov, územný rozptyl, starnutie obyvateľstva a negatívny hospodársky rast; žiada, aby sa pri pridelovaní prostriedkov na súdržnosť prisudzovala väčšia váha demografickým premenným; zdôrazňuje význam zapojenia sociálnych partnerov do prípravy nových politik a stratégií;
32. zdôrazňuje cenný prínos k rozvoju vidieka, ktorý prinášajú opatrenia v rámci programu LEADER, ktorého cieľom je zapojiť miestne subjekty do navrhovania a realizácie stratégií, rozhodovacích procesov a pridelovania zdrojov na rozvoj ich vidieckych oblastí; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili iniciatívu LEADER zvýšením jej rozpočtového krytia, zabezpečením vysokej miery autonómie miestnych akčných skupín, pokiaľ ide o ich zriadenie a rozhodovacie procesy, a znížením administratívnej záťaže;
33. považuje za nevyhnutné posilniť a zlepšiť výkonné a riadiace kapacity miestnej správy a znížiť byrokratickú záťaž a rozdiely medzi členskými štátmi, ako aj podporovať užšiu spoluprácu medzi regionálnymi orgánmi a rôznymi regionálnymi a miestnymi zainteresovanými stranami, ako sú sociálni partneri a občianska spoločnosť; pripomína význam podpory cezhraničnej spolupráce, a to aj prostredníctvom programu Interreg, s cieľom rozvíjať spoločné politické iniciatívy a vymieňať si osvedčené postupy s cieľom zvýšiť rozvoj a konkurencieschopnosť výskumných centier, univerzít a iných znalostných inštitúcií a inštitúcií v oblasti profesijného rozvoja;
34. považuje za potrebné zlepšiť výmenu osvedčených postupov medzi vnútroštátnymi a miestnymi orgánmi jednotlivých členských štátov; vyzýva Komisiu, aby v rámci programu Erasmus+ vytvorila nový program odbornej prípravy určený pre úradníkov verejnej správy, ktorý by im umožnil spoznať, ako sa európske, vnútroštátne a miestne politiky navrhujú a vykonávajú v iných členských štátoch;
35. konštatuje, že občania zažívajúci chudobu, sociálne vylúčenie a marginalizáciu v EÚ čelia neprimeraným prekážkam pri využívaní vlastného potenciálu a pri prístupe k vzdelaniu a na trh práce;

⁴¹ Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 100.

36. poukazuje na význam podpory zdravého a aktívneho životného štýlu ako predpokladu na prilákanie, odbornú prípravu a udržanie talentov;
37. uznáva skutočnosť, že nedávny geopolitický vývoj odhalil medzery v kybernetickej bezpečnosti a obrane EÚ a že, ako sa uvádza v nedávnom oznámení Komisie s názvom Riešenie nedostatku odborníkov v oblasti kybernetickej bezpečnosti s cieľom posilniť konkurencieschopnosť, rast a odolnosť EÚ⁴², bezpečnosť EÚ nemožno zaručiť bez najcennejšieho aktíva EÚ: jej obyvateľov; vyzýva preto EÚ a jej členské štáty, aby navrhli realistický plán na riešenie nedostatku kybernetických zručností, a to aj začlenením kybernetickej bezpečnosti do vzdelávacích programov a programov odbornej prípravy, pričom by sa mladým ľuďom, a to aj ľuďom žijúcim v znevýhodnených regiónoch, ako sú ostrovy a riedko osídlené, vidiecke a vzdialené oblasti, zabezpečil prístup k učňovskej príprave a stážam.
38. konštatuje, že znevýhodnené regióny, ako sú ostrovy, sú neúmerne postihnuté únikom mozgov a zručností, a vyzýva na prijatie účinných opatrení na riešenie tejto skutočnosti, okrem iného zlepšením prístupnosti vzdelávania, odbornej prípravy, zvyšovania úrovne zručností a inovatívneho a udržateľného podnikania pre zraniteľné skupiny;
39. pripomína, že je nevyhnutné, aby členské štáty, ich regióny a miestne orgány v spolupráci s inými subjektmi navrhli inovatívne riešenia prispôbené každému územiu, a zdôrazňuje, že neexistuje univerzálne riešenie všetkých problémov; víta návrh Komisie, aby členské štáty zriadili tematické a regionálne pracovné skupiny s cieľom riešiť konkrétne výzvy v rámci Mechanizmu podpory talentov; zdôrazňuje, že je dôležité, aby tieto pracovné skupiny podporovali partnerstvá najmä medzi rozvinutými a zaostávajúcimi regiónmi vrátane miest a vidieckych oblastí, a to z hľadiska vypracovania spoločných projektov a prilákania finančných prostriedkov EÚ a súkromných alebo zahraničných investícií, ako aj z hľadiska rozvoja vzdelávacích a špecializačných programov;
40. trvá na tom, že v rámci tohto nového špecializovaného mechanizmu EÚ je potrebné navrhnuť a realizovať stratégie založené na mieste, a to prijatím prístupu zdola nahor k miestnemu rozvoju s cieľom zapojiť občanov a umožniť im, aby prevzali zodpovednosť za rozvoj svojho územia; považuje za potrebné rozšíriť model programu Digitálna Európa, ktorý spája menej inovatívne regióny s tými najinovatívnejšími v rámci spolupráce s cieľom vybudovať nové hodnotové reťazce EÚ využitím konkrétnych predností každého regiónu;
41. trvá na tom, že je potrebné spoluvytvárať stratégie a riešenia na boj proti odlivu mozgov a talentov a zvýšiť príťažlivosť najvzdialenejších regiónov, najmä pre mladých ľudí; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v spolupráci s miestnymi subjektmi, najmä miestnymi a regionálnymi orgánmi, univerzitami, vzdelávacími zariadeniami, súkromným sektorom a organizáciami občianskej spoločnosti, podporili zavedenie digitálneho jednotného kontaktného miesta v každom najvzdialenejšom regióne, ktoré by mladým uchádzačom o zamestnanie pomohlo nájsť miestne pracovné miesto alebo miestnu odbornú prípravu zodpovedajúcu ich profilu a zručnostiam; zdôrazňuje

⁴² Oznámenie Komisie z 18. apríla 2023 s názvom Riešenie nedostatku odborníkov v oblasti kybernetickej bezpečnosti s cieľom posilniť konkurencieschopnosť, rast a odolnosť EÚ (Akadémia zručností v oblasti kybernetickej bezpečnosti), COM(2023)0207.

možnosti, ktoré by ponúklo uzatváranie dohôd a partnerstiev medzi vzdelávacími inštitúciami a inštitúciami odbornej prípravy a miestnymi podnikmi s cieľom podporiť poskytovanie stáží, učňovskej prípravy a vytváranie miestnych pracovných miest v najvzdialenejších regiónoch; vyzýva takisto členské štáty, aby podporovali programy návratu pracovníkov a štátnych zamestnancov z najvzdialenejších regiónov na ich územie;

42. zdôrazňuje potenciál miestneho rozvoja vedeného komunitou pri hľadaní miestnych riešení miestnych problémov a navrhovaní stratégií na zvýšenie dopytu po talentoch a ich ponuky, aby sa zabránilo pasciam rozvoja talentov; zastáva názor, že miestny rozvoj vedený komunitou by mal byť pre členské štáty povinný;
43. víta skutočnosť, že cieľom oznámenia Komisie je posilniť spoluprácu medzi regionálnymi orgánmi, sociálnymi partnermi, službami zamestnanosti a poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy, a zdôrazňuje význam posilnenia sociálneho dialógu s cieľom prilákať podniky a podporiť hospodársky rozvoj v postihnutých regiónoch;
44. konštatuje, že po finančnej kríze v roku 2008, po zavedení úsporných opatrení, privatizácii a deregulácii inštitúcií trhu práce sa verejné služby výrazne podfinancovali; zdôrazňuje, že tieto politiky neúmerne zasiahli menej rozvinuté regióny a vidiecke a riedko osídlené oblasti, čo ešte viac prehľbuje rastúce hospodárske, sociálne a územné rozdiely medzi regiónmi EÚ; vyzýva Komisiu, aby preskúmala pravidlá pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu a zabezpečila, aby boli tieto služby prístupné pre všetkých;
45. opätovne potvrdzuje potrebu zabezpečiť rodovú konvergenciu na trhu práce a zdôrazňuje význam prilákania ženských talentov, najmä v oblastiach STEM, aktívnym vytváraním stimulov a príležitostí pre dievčatá a ženy, aby sa vzdelávali a budovali si kariéru v týchto oblastiach, a uskutočňovaním informačných kampaní, ktoré budú bojovať proti stereotypom a predsudkom;
46. uznáva, že je naliehavo potrebné pripraviť pracovnú silu EÚ na zelenú a digitálnu transformáciu, a vyzýva členské štáty, aby sa touto otázkou zaoberali už v ranom štádiu vzdelávacieho procesu a do školských osnov začlenili prvky digitálnych a environmentálnych vedomostí a znalostí; vyzýva na vypracovanie stratégie odborného vzdelávania a partnerstiev medzi podnikmi a vzdelávacími inštitúciami spolu so sociálnymi partnermi s cieľom posilniť digitálne a zelené zručnosti;
47. opätovne zdôrazňuje úlohu mikropodnikov a malých a stredných podnikov (MSP) v hospodárstve EÚ a vyzýva členské štáty a Komisiu, aby navrhli opatrenia na posilnenie zavádzania inovácií pripravených na trh zo strany MSP a na zavedenie stimulov pre MSP na odbornú prípravu a zlepšovanie zručností ich zamestnancov a pracovníkov, najmä v oblasti digitálnych zručností;
48. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby financovali a podporovali konkrétne projekty na rozvoj iniciatív s cieľom zabezpečiť, aby mladí ľudia vrátane osôb s nedostatkom príležitostí a zo sociálne znevýhodneného prostredia mali prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave súvisiacej s prácou, a to s osobitným dôrazom na povolania s nedostatkom pracovnej sily alebo veľkým dopytom po pracovníkoch; okrem toho vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podnecovali vytváranie kvalitných

pracovných miest prostredníctvom zaručenej kvalitnej a platenej učňovskej prípravy a sťaží, čím sa posilní úloha univerzít, ktoré by mali aktívne podporovať rozvoj inovatívnych startupov, najmä tých, ktoré podporujú mladí ľudia, prostredníctvom série služieb a zdrojov ponúkaných priamo aj v rámci siete partnerov, a aby podporovali účasť mladých ľudí na ich rozvoji; domnieva sa, že sa treba prioritne zamerať na začlenenie mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, do trhu práce; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam zberu a analýzy údajov o prebytku a nedostatku pracovnej sily, aby bolo možné pozorovať súčasné trendy a predvídať budúce potreby na trhu práce a aby bolo možné vypracovať ciele politiky a kvalitné stratégie odbornej prípravy a zvyšovania úrovne zručností s cieľom znížiť nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami;

49. zdôrazňuje potenciál Mechanizmu spravodlivej transformácie, ktorý dopĺňa ďalšie finančné nástroje v rámci politiky súdržnosti a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, pri podpore rozvoja a vykonávania komplexných stratégií na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu pracovnej sily a stimulovanie dynamiky a príťažlivosti území; v tejto súvislosti nabáda Komisiu, aby pri vykonávaní Fondu na spravodlivú transformáciu poskytla ďalšiu flexibilitu, ktorá by postihnutým územiam umožnila plne absorbovať finančné zdroje a zabrániť ich prenosu;
50. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vykonávali odporúčania Rady o individuálnych vzdelávacích útoch a o európskom prístupe k mikrocertifikátom s cieľom vyvinúť nástroje na prispôbené vzdelávanie zamerané na najviac znevýhodnené skupiny; zdôrazňuje význam uznávania predchádzajúceho vzdelávania a predtým získanej kvalifikácie s cieľom uľahčiť účasť na ďalších vzdelávacích aktivitách;
51. nabáda členské štáty, aby v budúcich dohodách o partnerstve zosúlادili svoje osobitné priority so svojimi demografickými potrebami; pripomína, že pri vykonávaní EFRR-KF v konkrétnych projektoch je kľúčové zohľadniť demografické dôsledky;
52. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby pokračovali v digitalizácii verejných služieb a do tejto transformácie začlenili školy, univerzity, výskumné centrá, verejnú dopravu, efektívnu správu vecí verejných a digitálnu administratívu a aby podporili opatrenia na zlepšenie dostupnosti služieb a infraštruktúr vrátane tých, ktoré sú určené osobám so zdravotným postihnutím;
53. nabáda členské štáty, aby zabezpečili, že aktívne politiky trhu práce a fondy politiky súdržnosti budú hnacou silou verejných investícií do udržateľných kvalitných pracovných miest a zároveň posunú fungovanie súčasného vzdelávacieho systému a trhu práce smerom k prostrediu kontinuálneho celoživotného vzdelávania a odbornej prípravy;
54. zdôrazňuje, že posilnený sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie medzi odbormi a zástupcami zamestnávateľov sú kľúčovými aspektmi európskeho sociálneho modelu a základnými nástrojmi územného rozvoja a vytvárania kvalitných pracovných miest;
55. vyjadruje poľutovanie nad stavom znečistenia Stredozemného mora a rastúcimi hospodárskymi, environmentálnymi, demografickými a sociálnymi výzvami, ktorým čelia pobrežné a miestne oblasti; zdôrazňuje, že inovatívne vyučovacie postupy a zručnosti v námornom vzdelávaní by mohli zatriktívniť námorné povolania a posilniť

konkurencieschopné a udržateľné modré hospodárstvo, najmä v menej rozvinutých regiónoch v rôznych morských povodiach EÚ; je presvedčený, že makroregióny zohrávajú kľúčovú úlohu pri posilňovaní hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti EÚ a jej blízkych susedov tým, že umožňujú cezhraničným oblastiam kolektívne riešiť konkrétne spoločné výzvy; domnieva sa, že makroregionálna stratégia pre Stredozemie s aktívnym zapojením príslušných regionálnych a miestnych orgánov má značný potenciál na podporu diverzifikácie činností rybárov a producentov akvakultúry vrátane rekvalifikácie a konverzie, čím sa vytvoria kvalitné a udržateľné pracovné miesta v modrom hospodárstve;

56. uznáva, že priama finančná podpora pre regióny, ktoré uviazli v pasci rozvoja talentov alebo ktorým pasca rozvoja talentov hrozí, sa bude poskytovať v rámci existujúcich nástrojov vrátane nástroja medziregionálnych inovačných investícií, ktorý bude zohľadňovať takéto regióny; konštatuje, že s cieľom optimalizovať výsledky prostredníctvom dostupných finančných nástrojov by Komisia a členské štáty mali určiť daňové stimuly a úľavy pre spoločnosti pôsobiace v európskych regiónoch, ktoré sa nachádzajú v pasci rozvoja talentov; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že na tento účel nebola vytvorená žiadna osobitná alebo špecializovaná finančná podpora; navrhuje, aby sa v novom programovom období naplánovalo začatie európskeho plánu na zníženie počtu mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, a vytvorenie novej osobitnej prioritnej oblasti v rámci Európskeho sociálneho fondu plus, zameranej na riešenie úniku mozgov, vzdelávanie a vytváranie pracovných miest; navrhuje, aby sa táto nová prioritná oblasť financovala z nových rozpočtových zdrojov, ktoré doplnia financovanie Európskeho sociálneho fondu plus v súčasnom programovom období;
57. súhlasí s preskúmaním programov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 v polovici obdobia, ktoré poskytuje príležitosť posúdiť situáciu regiónov, ktoré sa nachádzajú v pasci rozvoja talentov alebo sú ňou ohrozené, a v náležitých prípadoch zosúladiť programovanie fondov politiky súdržnosti;
58. uznáva takisto, že s postupujúcou súbežnou zelenou a digitálnou transformáciou budú mnohé regióny a odvetvia musieť prejsť hlbokou transformáciou, ktorá si bude vyžadovať značné investície; preto uznáva, že takéto regióny a odvetvia by si vyžadovali prispôsobenú podporu, aby sa zabránilo masívnemu úbytku pracovných miest; domnieva sa, že v prípade poklesu zamestnanosti v dôsledku výziev spôsobených transformáciou je potrebné poskytnúť pracovníkom možnosti rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností a alternatívne možnosti zamestnania; zdôrazňuje význam podpory hospodárskej diverzifikácie miestnych a regionálnych ekonomík s cieľom podporiť miestnu odolnosť;
59. pripomína, že zriaďovanie výskumných ústavov a sietí výskumných pracovníkov môže pomôcť riešiť problém úniku mozgov, ktorému čelia územia s vysokokvalifikovanými vedeckými pracovníkmi; nabáda členské štáty a ich regióny, aby vytvorili siete výskumných pracovníkov a inštitútov na uľahčenie mobility týchto odborníkov, pričom osobitnú pozornosť by mali venovať vedám súvisiacim s vidieckymi oblasťami, ako sú okrem iného inovácie v agropotravinárskom odvetví a udržateľný rozvoj;

60. považuje svet umenia a kreatívneho priemyslu za kľúčovú hnaciu silu na prilákanie obyvateľov, pričom osobitnú pozornosť venuje stredne veľkým mestským oblastiam; navrhuje ďalší rozvoj neformálnych sietí miest s kreatívnym priemyslom s cieľom posúdiť a vyvinúť nové politické nástroje na posilnenie schopnosti územných ekonomík riešiť spoločný problém úniku kreatívnych talentov;
61. domnieva sa, že ďalšie rozširovanie koncepcie „inteligentných miest“ ako súčasť stratégií špecializácie v daných regiónoch alebo mestách je kľúčové na rozvoj projektov výskumu a vývoja, ktoré môžu do týchto oblastí prilákať vysokokvalifikovaných pracovníkov;
62. zdôrazňuje význam synergií medzi rôznymi nástrojmi financovania s cieľom nasmerovať primeranú úroveň financovania do regiónov, ktoré sa nachádzajú v pasci rozvoja talentov alebo sú ňou ohrozené, prostredníctvom prístupu založeného na viacerých fondoch; vyzýva Komisiu, aby výrazne znížila administratívnu náročnosť, s ktorou sa riadiace orgány stretli pri vykonávaní prístupu založeného na využívaní viacerých fondov;
63. považuje za nevyhnutné, aby nasledujúce programové obdobie zahŕňalo aj osobitné opatrenia na zabezpečenie fyzickej a digitálnej prístupnosti vzdelávacej infraštruktúry, a to aj v oblastiach so slabou prepojenosťou, najmä pre deti a osoby so zníženou pohyblivosťou alebo so zdravotným postihnutím;
64. zdôrazňuje, že členské štáty a ich regióny a miestne orgány by mali vykonať dôkladnú a komplexnú analýzu, aby pochopili postavenie talentov, na ktoré sa majú zamerať; v tejto súvislosti považuje za kľúčové, aby sa zaviedli mechanizmy, ktoré umožnia týmto talentom vyjadriť svoje požiadavky a potreby, aby sa verejné politiky čo najviac prispôbili ich potrebám;
65. vyzýva Komisiu, členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby podporovali politiky a nástroje na rozvoj miestneho podnikania, samostatnej zárobkovej činnosti a alternatívnych modelov rozvoja podnikania, ktoré zvyšujú atraktivnosť menej rozvinutých regiónov;
66. zdôrazňuje význam podpory hospodárskej diverzifikácie miestnych a regionálnych ekonomík, ako aj podpory omladzovania určitých starnúcich odvetví s cieľom podporiť miestnu odolnosť;
67. zdôrazňuje, že je potrebné výrazne zlepšiť prístup ku kvalitným verejným službám, ako sú zdravotníctvo a sociálna ochrana, najmä v oblastiach s vážnym a trvalým prírodným a demografickým znevýhodnením; nabáda členské štáty, aby zaviedli digitálne nástroje a platformy, ako je telemedicína alebo riešenia a služby mobilnej medicíny; zdôrazňuje význam kvalitnej, cenovo dostupnej a bezpečnej verejnej dopravy a dopravnéj infraštruktúry na zlepšenie riešení mobility; zdôrazňuje, že je potrebné posilniť digitálnu pripojiteľnosť, aby sa zvýšila atraktivnosť regiónov ako destinácie pre talenty, firmy a investorov, a to uľahčením telepráce, zabezpečením sociálnych prepojení a zvýšením príležitostí pre produktivitu a rast; vyzýva členské štáty, aby ako konkrétne opatrenie na zvrátenie vyludňovania zaviedli a realizovali národné stratégie zamerané na posilnenie verejných služieb vo vidieckych oblastiach a regiónoch postihnutých negatívnou mierou migrácie;

68. žiada, aby vzdelávanie a odborná príprava boli prístupné pre všetky vekové a sociálne skupiny, a to na mieste aj prostredníctvom vzdialeného prístupu; poukazuje na to, že je potrebné, aby členské štáty zaviedli politiky podporujúce účasť žien a dievčat na vzdelávacích programoch STEM a poskytovali stimuly na vytváranie pracovných miest v odvetviach, v ktorých sa môžu uplatniť ich vedomosti; zdôrazňuje význam univerzít a poskytovateľov odborného vzdelávania a prípravy pri stimulovaní dynamických inovačných ekosystémov, využívaní talentov, rozvoji znalostných klastrov a prilákaní podnikov do svojich oblastí tým, že s nimi spolupracujú na programoch zameraných na vzdelávanie pracovníkov v oblasti nových zručností potrebných v danej oblasti;
69. nalieha takisto na Komisiu a členské štáty, aby zvýšili investície do zabezpečenia rozsiahlej digitálnej pripojiteľnosti, najmä vo vzdialených a znevýhodnených regiónoch, a tým posilnili hospodárske a vzdelávacie príležitosti pre všetkých; v tejto súvislosti žiada, aby bol prístup na internet uznaný za základné právo;
70. vyzýva členské štáty, aby konsolidovali politiky na prilákanie učiteľov do regiónov a miest, ktoré čelia pasci rozvoja talentov, a zabezpečili atraktívne platy a dôstojné životné podmienky;
71. nabáda regionálne a miestne orgány, aby urýchlili rozvoj vysokorýchlostných sietí a sietí 5G vo vidieckych oblastiach s cieľom zvýšiť hospodárske príležitosti pre podniky a teleprácu; žiada, aby orgány členských štátov zaviedli podporné programy a informačné kampane zamerané na propagáciu výhod života mimo preľudnených miest a odchodu z mesta na vidiek, najmä pre ľudí, ktorí pracujú formou telepráce;
72. považuje za nevyhnutné uprednostniť politiky a opatrenia, ktoré uľahčia rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom zaručením inkluzívneho prístupu k prístupným a cenovo dostupným zariadeniam starostlivosti o deti a vzdelávania pre všetkých, flexibility pracovného času, rodičovskej dovolenky a ďalších stimulov pre rodiny, dôstojných miezd a lepších pracovných podmienok; domnieva sa, že investície do výskumu a vývoja, technológií a infraštruktúry sú nevyhnutné na prilákanie technologických podnikov a startupov – priemyslu, ktorý si vyžaduje vysokokvalifikované talenty; vyzýva členské štáty, aby vytvorili daňové stimuly, úľavy a poradenské služby na podporu miestnych podnikov, ktoré prijímajú mladých ľudí s cieľom podporiť vytváranie nových pracovných miest; nabáda regionálne a miestne orgány, ktoré čelia pasci rozvoja talentov, aby sa pripojili k európskemu Paktu o zručnostiach s cieľom umožniť pracovnej sile získať spôsobilosti potrebné pre zelenú a digitálnu transformáciu;
73. zdôrazňuje význam uľahčenia uznávania kvalifikácií a podpory jazykového vzdelávania štátnych príslušníkov tretích krajín, aby sa ich zručnosti lepšie prispôbili miestnym rozvojovým potrebám; zdôrazňuje zásadnú úlohu regionálnych a miestnych orgánov pri poskytovaní sprievodných opatrení na zabezpečenie úspešného sociálneho začlenenia migrujúcich pracovníkov v hostiteľských komunitách s cieľom zvýšiť výhody migrácie;
74. vyzýva Komisiu, aby prijala primerané politiky uľahčenia osídľovania s cieľom reagovať na potrebu bývania talentov a čeliť problému dostupnosti vnútrozemských a horských oblastí prostredníctvom primeraných investícií dotácií do infraštruktúry,

verejných služieb, prepojenosti, pomoci a mobility s cieľom zlepšiť ich prítťažlivosť z hľadiska štúdia a zamestnania;

75. považuje za nevyhnutné vypracovať politiky na prilákanie a udržanie rodín, ktoré by ponúkali pracovné príležitosti pre obidvoch partnerov, realizovať programy zamerané na zvýšenie bezpečnosti komún pre deti a na vytvorenie prostredia priaznivejšieho pre ženy, ponúkať cenovo dostupné bývanie prostredníctvom osobitných grantov a úverových schém a realizovať kultúrne politiky na podporu prilákania a udržania talentov;
76. naliehavo vyzýva všetky členské štáty, aby zlepšili prístupnosť a cenovú dostupnosť starostlivosti o deti s cieľom pomôcť zabezpečiť spravodlivú a neobmedzenú účasť opatrujúcich osôb, ktoré sú prevažne ženy, na trhu práce;
77. nabáda členské štáty a miestne orgány, aby v kontexte viacúrovňovej správy vykonávali politiky a stratégie zamerané na zmiernenie odlivu mozgov a prilákanie talentov späť; navrhuje zapojiť všetky príslušné zainteresované strany (verejné orgány, podniky, univerzity, mimovládne organizácie atď.) do vypracovania čo najvhodnejších nástrojov, ako sú dotácie pre zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú mladé talenty a talenty, ktoré sa vracajú do svojej krajiny, granty na pokrytie nákladov na návrat a dotácie na začatie podnikateľskej činnosti;
78. opätovne zdôrazňuje potrebu ambiciózne a udržateľnej politiky legálnej migrácie a integrácie na úrovni EÚ; zdôrazňuje potrebu strategického prístupu k integrácii štátnych príslušníkov tretích krajín ako potenciálnej hnacej sily miestneho rastu a víta opatrenia, ktoré dláždia cestu k udržateľnejšiemu a inkluzívnejšiemu prístupu k pracovnej mobilite;
79. uznáva ústrednú úlohu poľnohospodárstva vo vidieckych a vyludnených oblastiach a význam Paktu EÚ o zručnostiach v agropotravinárskom odvetví; vyzýva Komisiu, aby podporovala generačnú výmenu v poľnohospodárskom odvetví a zakladanie nových podnikov vo vidieckych oblastiach; zdôrazňuje hospodársky potenciál žien vo vidieckych oblastiach a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili cieľenú podporu a uľahčili prístup k možnostiam financovania a podnikateľským zručnostiam s cieľom zvýšiť podnikanie žien;
80. zdôrazňuje nový jav „tretích miest“ ako nový vektor charakterizujúci fungovanie demokratických spoločností; zdôrazňuje ich ústrednú úlohu pri oživovaní vidieckych a vyludnených oblastí, znižovaní emisií skleníkových plynov, prispievaní k miestnej demokracii a posilňovaní postavenia občanov, zvyšovaní inovačných schopností a tvorivosti, zlepšovaní kvality života pracovníkov a zvyšovaní výkonnosti podnikov a zamestnancov; vyzýva Komisiu, aby začala európsku iniciatívu na podporu vytvárania a rozvoja „tretích miest“, ktorá by zodpovedala potrebám občanov z hľadiska finančnej, sieťovej a metodologickej podpory;
81. presadzuje podporu nadnárodných sietí spolupráce zameraných na podporu výmeny nápadov a zručností v záujme udržateľného rastu a podporu obehu talentov, čím pôsobia ako hnacia sila šírenia poznatkov, skúseností a odbornej prípravy; v tejto súvislosti zdôrazňuje zásadnú úlohu programu Interreg pri prispievaní k zvyšovaniu prítťažlivosť

- pohraničných regiónov, ktoré uviazli v pasci rozvoja talentov; zdôrazňuje význam odstraňovania prekážok cezhraničnej spolupráce;
82. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali šírenie centier sociálnych inovácií s cieľom podporiť modernizáciu infraštruktúry a zlepšiť podmienky prístupu občanov k inovačným službám;
 83. vyzýva Komisiu a národné agentúry, aby v rámci programu Erasmus+ vytvorili nové možnosti mobility prispôbené regionálnym danostiam a dopytu po odbornej príprave a zručnostiach, najmä v nových povolaniach súvisiacich so zelenou a digitálnou transformáciou; zdôrazňuje v tejto súvislosti potenciál najvzdialenejších regiónov, pokiaľ ide o prijímanie mladých ľudí v rámci programov mobility, najmä v oblastiach modrého hospodárstva, ochrany biodiverzity a obehového hospodárstva;
 84. zdôrazňuje, že 31 % obyvateľov regiónov, ktoré čelia pasci rozvoja talentov, žije vo vidieckych oblastiach; vyzýva členské štáty, aby urýchlili vykonávanie opatrení stanovených v akčnom pláne EÚ pre vidiek do roku 2040, najmä tých, ktoré sa týkajú rozvoja inteligentných dedín, a tým stimulovali hospodársku diverzifikáciu a prilákali podniky, čo sú kľúčové prvky na zlepšenie kvality života a poskytnutie perspektívy dôstojných životných podmienok mladým odborníkom vo vidieckych oblastiach;
 85. uznáva nedostatok dostupnej pracovnej sily v Európe, a to aj v odvetviach zdravotnej starostlivosti a cestovného ruchu; opätovne zdôrazňuje potrebu legálnych spôsobov migrácie a ďalších opatrení na riešenie rôznych nedostatkov v zručnostiach v Európe;
 86. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby spolupracovali s miestnymi a regionálnymi orgánmi najvzdialenejších regiónov na realizácii rozvojových stratégií prostredníctvom väčšej integrácie a regionálnej spolupráce, najmä prostredníctvom programu Interreg; zdôrazňuje potenciál posilnenia hospodárskych väzieb, programov mobility a výmeny študentov a sektorovej spolupráce medzi najvzdialenejšími regiónmi a partnerskými krajinami nachádzajúcimi sa v ich regionálnych oblastiach;
 87. pripomína, že prevádzková pomoc, ktorá je zahrnutá v mape regionálnej pomoci Komisie, obsahuje diferencované zdaňovanie; konštatuje, že môže ísť o užitočný nástroj pre územia s nízkym počtom obyvateľov, ktorý im pomôže zatriktívniť investície, podporiť podnikanie a prilákať obyvateľov; konštatuje, že výhody života vo vidieckom a v prírodnom prostredí sú umocnené priaznivejším daňovým rámcom;
 88. chápe, že digitálne, konkurencieschopné a odolné hospodárstvo je základným predpokladom na využitie talentu, a zdôrazňuje úlohu digitalizácie ako nástroja na zvýšenie konkurencieschopnosti MSP, najmä v okrajových, ostrovných a znevýhodnených regiónoch EÚ;
 89. nabáda orgány členských štátov, aby zintenzívnili výmenu skúseností a osvedčených postupov týkajúcich sa rozvoja a modernizácie vidieckych oblastí v rámci platformy EÚ pre revitalizáciu vidieka a na fóre obcí, ktoré sa pripojili ku koncepcii startupových dedín;
 90. vyjadruje obavy, že prehlbovanie rozdielov v územnom rozvoji vyplývajúcich z pasce rozvoja talentov by mohlo viesť k nárastu počtu občanov, ktorí sa považujú za

zanedbávaných a opomenutých politikami EÚ, čo by mohlo ešte viac posilniť existujúci euroskeptický prúd pred voľbami do Parlamentu v roku 2024;

91. vyjadruje znepokojenie nad tým, že vylúčenie Rumunska a Bulharska zo schengenského priestoru bez právneho základu v súvislosti s prístupovými kritériami drasticky ovplyvňuje cezhraničnú spoluprácu, mobilitu pracovníkov, životaschopnosť podnikov a hospodársky rozvoj cezhraničných regiónov obidvoch členských štátov a ešte väčšmi ich ženie do pasce rozvoja talentov; opätovne vyzýva Radu, aby prijala opatrenia na zabránenie zneužívania práva veta, a žiada španielske predsedníctvo Rady, aby tejto téme venovalo osobitnú pozornosť a naplánovalo hlasovanie o nej do konca roka 2023;
92. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zvýšili úsilie o zvýšenie informovanosti o programoch Erasmus+ vrátane programu Erasmus pre mladých podnikateľov, čím by sa uľahčila výmena poznatkov, rozvoj jazykových a podnikateľských zručností a podporila mobilita talentov;
93. poveruje svoju predsedníčku, aby toto uznesenie postúpila Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Európsky rok zručností posunul investície do talentovanej pracovnej sily do centra tvorby politiky EÚ. Práve v tejto súvislosti Komisia uverejnila oznámenie o využívaní talentov v regiónoch EÚ, v ktorom sa potreba takýchto investícií spája s vplyvom demografických trendov v rámci pracovnej sily EÚ. Táto správa slúži ako odpoveď na uvedené oznámenie, pričom poskytuje ďalšiu analýzu demografickej situácie, ako aj situácie v oblasti zručností v EÚ a predkladá návrhy zamerané na hľadanie inovatívnych riešení. Európsky parlament sa domnieva, že politika súdržnosti zohráva dôležitú úlohu, pokiaľ ide o riešenie výziev týkajúcich sa budúcnosti trhu práce.

V posledných desaťročiach sa populačný rast spomalil, čo je v rozpore so stabilným rastom populácie v EÚ za posledných 50 rokov. Tento pokles počtu obyvateľov postihuje najmä vidiecke, horské, izolované a najvzdialenejšie oblasti, kde je obyvateľstvo v porovnaní s mestami a predmestiami zvyčajne staršie. Nedostatočná prepojenosť, verejné služby a pracovné príležitosti vo vidieckych regiónoch prispievajú k migrácii mladých ľudí do mestských oblastí, čo predstavuje výzvy pre demografické štruktúry. Takýto „exodus mladých ľudí“ sa okrem toho premieta do dramatickej straty talentov v obzvlášť zraniteľných regiónoch, ktoré majú v súčasnosti obrovské ťažkosti, pokiaľ ide o prilákanie obyvateľov a ich usadenie sa na ich území.

Pokiaľ ide o využívanie talentov v regiónoch EÚ, ťažiskom činnosti musí byť Európsky pilier sociálnych práv. Únik talentov úzko súvisí s potrebou zlepšiť pracovné a životné podmienky v regiónoch s nízkymi príjmami a sociálnymi a hospodárskymi rozdielmi, čím sa sociálny pilier zosúladí so záväzkom znížiť takéto rozdiely. V tejto súvislosti je potrebné, aby tvorcovia politik zvýšili svoje úsilie o vytvorenie vzdelávacích a pracovných príležitostí a prispôsobili programy vzdelávania a odbornej prípravy zručnostiam, ktoré si vyžaduje neustále sa meniaci trh práce. Na tento účel je potrebné plne zapojiť sociálnych partnerov, univerzity, výskumné inštitúcie a súkromný sektor do diskusie, vytvárať súčinnosť a predkladať projekty, ktoré lepšie odrážajú sociálno-ekonomickú situáciu každého územia.

Riešenie výziev spojených s úbytkom obyvateľstva v členských štátoch si vyžaduje pozitívnu migráciu pracovníkov vrátane pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním. V tejto súvislosti zohrávajú regionálne a miestne orgány kľúčovú úlohu pri vytváraní sociálno-ekonomických podmienok na prilákanie talentov. Ich výkonné spôsobilosti by sa mali v prípade potreby posilniť, keďže ide o orgány verejnej správy, ktoré môžu lepšie posúdiť potrebu svojich území a majú k svojim občanom najbližšie.

Pri budúcom navrhovaní politik EÚ zameraných na riešenie otázky udržania talentov a úniku mozgov by sa mal posúdiť ich demografický vplyv, tvorba pracovných miest, vzdelávací rámec a rodový vplyv, pričom koncepcia „overovania vplyvov na vidiecke oblasti“ by sa mala rozšíriť tak, aby primeranejšie zohľadňovala sociálno-ekonomickú situáciu každého regiónu. V tejto súvislosti je pri vymedzovaní regiónov, ktoré uviazli v pasci rozvoja talentov alebo ktorým takáto pasca hrozí, nevyhnutné stanoviť jasné a objektívne kritériá. Medzi menej rozvinutými regiónmi a regiónmi, ktorým hrozí pasca rozvoja talentov, je istá podobnosť, a preto ich treba začleniť do kategorizácie.

Komisia, ako aj členské štáty by mali financovať a podporovať projekty zamerané na prístup mladých ľudí k odbornej príprave, vytváranie kvalitných pracovných miest a zaručené platené stáže. V budúcich dohodách o partnerstve by sa osobitné priority mali zosúladiť s demografickými potrebami. Zatiaľ čo existujúce nástroje poskytujú finančnú podporu regiónom, ktorým hrozí pasca rozvoja talentov, v novom programovom období sa odporúča vytvorenie osobitného fondu na riešenie úniku mozgov.

Zabezpečenie prístupu ku kvalitným verejným službám, základnej dopravnej infraštruktúre, digitálnej pripojiteľnosti a opatrenia na uľahčenie rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom majú najvyššiu prioritu. Podpora nadnárodných sietí spolupráce navyše posilní výmenu a obeh talentov, čím sa uľahčí šírenie poznatkov, skúseností a odbornej prípravy.

26.4.2023

LIST VÝBORU PRE ZAMESTNANOSŤ A SOCIÁLNE VECI

Pán Younous Omarjee
predseda
Výbor pre regionálny rozvoj
Brusel

Vec: Stanovisko k využitiu talentov v regiónoch Európy (2023/2044(INI))

Vážený pán predseda,

v rámci predmetného postupu bol Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci poverený predložením stanoviska Vášmu výboru. Na schôdzi 1. marca 2023 výbor rozhodol predložiť toto stanovisko vo forme listu.

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci preskúmal otázku na svojej schôdzi 26. apríla 2023. Na tejto schôdzi sa rozhodol vyzvať Výbor pre regionálny rozvoj, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, ďalej uvedené návrhy.

S úctou

Dragoș Pîslaru

NÁVRHY

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci vyzýva Výbor pre regionálny rozvoj, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

- A. keďže kvalifikovaná pracovná sila má zásadný význam pre zabezpečenie sociálne spravodlivej a nediskriminačnej zelenej a digitálnej transformácie a pre posilnenie udržateľného rastu, hospodárskej stability a odolnosti Únie voči demografickým zmenám a nepriaznivým vonkajším otarasom a keďže primerané zručnosti orientované na budúcnosť otvárajú nové pracovné príležitosti a umožňujú pracovníkom a uchádzačom o zamestnanie plne sa zapájať do trhu práce, spoločnosti a demokracie;
- B. keďže regionálne nerovnosti môžu prinútiť pracovníkov, aby si hľadali pracovné príležitosti v inom regióne alebo členskom štáte; keďže nástroje politiky súdržnosti musia riešiť viaceré faktory ovplyvňujúce migráciu do miest a iných regiónov alebo členských štátov; keďže ambiciózne investície a kvalitné pracovné miesta, ako aj zlepšovanie prístupnosti a kvality služieb a infraštruktúry majú osobitný význam v regiónoch ohrozených vylúďňovaním a ich cieľom je posilniť obnovu hospodárstva týchto regiónov a ich dlhodobú konkurencieschopnosť na jednotnom trhu a zvrátiť tak negatívne demografické trendy;
- C. keďže Európsky orgán práce vo svojej správe s názvom Správa o nedostatku a prebytku pracovných síl a Agentúra Európskej únie pre kybernetickú bezpečnosť vo svojej správe s názvom Rozvoj zručností v oblasti kybernetickej bezpečnosti v EÚ zistili, že v 28 povolaniach bol v roku 2021 nedostatok zručností, a to aj v odvetví zdravotnej starostlivosti, ubytovacích a stravovacích služieb, stavebníctva a poskytovania služieb, a zistili nedostatok odborníkov v oblasti IT a bezpečnosti, najmä odborníkov na kybernetickú bezpečnosť, a pracovníkov so vzdelaním v oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky;
- D. keďže Európsky rok zručností by mal podporovať vytváranie kvalitných pracovných miest a stratégií na ich udržanie ako najlepší spôsob prilákania a udržania kvalifikovanej pracovnej sily a poskytovania stimulov pre zamestnávateľov, aby investovali do rozvoja zručností svojich pracovníkov, najmä v zelených a digitálnych odvetviach;
 1. víta oznámenie Komisie o využívaní talentov v európskych regiónoch pred Európskym rokom zručností, ktorého cieľom je ďalej podporovať odborné vzdelávanie a odbornú prípravu, rekvalifikáciu a zvyšovanie úrovne zručností a zabezpečiť, aby sa pri zelenej a digitálnej transformácii a hospodárskej obnove na nikoho nezabudlo; vyzýva Komisiu, aby čo najlepšie využila Európsky rok zručností, v neposlednom rade podporou programov zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie v odvetviach a regiónoch, ktoré zaostávajú, pokiaľ ide o konkurencieschopnosť a inovácie, alebo ktoré prechádzajú hlbokými zmenami;
 2. berie na vedomie mechanizmus podpory talentov ako novú osobitnú a komplexnú iniciatívu na podporu „talentov“ v regiónoch, ktoré čelia alebo ktorým hrozí, že budú čeliť „pasci rozvoja talentov“;

3. v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je potrebné zosúladiť ambície, potreby, odborné vzdelávanie a odbornú prípravu a súbor zručností pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie vrátane prierezových mäkkých zručností a zručností získaných počas mobility s potrebami a príležitosťami trhu práce, najmä tými, ktoré ponúkajú zelená a digitálna transformácia a rozvíjajúce sa odvetvia;
4. v tejto súvislosti konštatuje, že je veľmi dôležité investovať do celoživotného vzdelávania, rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností, a to aj využitím nástrojov, ako je ESF+, s cieľom predvídať budúce potreby a pomáhať riešiť nedostatok pracovných síl odstránením nedostatku zručností, riešením nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a vytváraním kvalitných pracovných miest, a tak posilniť postavenie pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie a všetkých ľudí v Únii;
5. vyzýva sociálnych partnerov, aby zohrávali kľúčovú úlohu pri rozvoji stratégií odbornej prípravy vrátane rovnakého prístupu k programom zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie pre všetkých pracovníkov, a zdôrazňuje, že je potrebné, aby kolektívne zmluvy obsahovali v tejto súvislosti prísne ustanovenia; pripomína, že sociálny dialóg je veľmi dôležitý pre rozvoj účinných a na budúcnosť orientovaných stratégií v oblasti zručností, a to aj na úrovni podnikov, a pripomína demokraciu v práci;
6. vyjadruje poľutovanie nad tým, že nedostatok pracovnej sily je v niektorých prípadoch aj dôsledkom neatraktívnych pracovných miest a zlých pracovných podmienok, a zdôrazňuje preto, že riešenie týchto otázok prostredníctvom dôstojných pracovných podmienok a stratégií na udržanie pracovníkov je dôležité pre dobre fungujúci budúci trh práce; zdôrazňuje, že zlepšenie kvality pracovných miest v odvetviach a podnikoch so zlými pracovnými podmienkami je dôležitým prvkom pri riešení problému úniku mozgov, ktorý spôsobuje čoraz väčšie nerovnosti medzi regiónmi, nerovnaký rozvoj, ako aj nerovnakú schopnosť stimulovať inovácie a vytvárať pracovné miesta;
7. domnieva sa, že podpora rovnakého prístupu k rozvoju zručností, zabezpečenie celoživotného vzdelávania pre všetkých s osobitným dôrazom na nízkokvalifikovaných pracovníkov, znižovanie nerovností a segregácie vo vzdelávaní a odbornej príprave, ponúkajúce príležitosti kariérneho postupu, ako aj podpora podnikania a podnikateľských zručností majú kľúčový význam, aby sa ľuďom umožnil prístup ku kvalitnému zamestnaniu alebo ich vytváranie a aby sa v plnej miere zapájali do hospodárstva a spoločnosti;
8. konštatuje, že v kontexte rýchlo sa meniaceho technologického prostredia je potrebné aktualizovať digitálne zručnosti; víta úlohu odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pri poskytovaní kvalitných vzdelávacích príležitostí a podpore talentov v prípade mladých ľudí aj dospelých;
9. zdôrazňuje, že treba klásť väčší dôraz na integráciu ľudí z nedostatočne zastúpených skupín do trhu práce, predovšetkým žien a mladých ľudí, najmä tých, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), nízkokvalifikovaných osôb, starších pracovníkov, osôb so zdravotným postihnutím, ľudí zo znevýhodneného prostredia a osôb s migrantským pôvodom, ako aj ľudí žijúcich vo vyľudňujúcich sa, vidieckych a vzdialených oblastiach, a tiež v najvzdialenejších regiónoch;

10. zdôrazňuje, že nízka úroveň pracovných ponúk má negatívne účinky presahovania, pretože núti ľudí, najmä mladých ľudí, hľadať si prácu inde, prispieva k sociálnym výzvam na regionálnej a miestnej úrovni, ako je nezamestnanosť, demografické starnutie, chudoba a sociálne vylúčenie, ako aj k zhoršovaniu verejných a súkromných služieb; zdôrazňuje význam úzkej spolupráce medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi, inštitúciami vzdelávania a odbornej prípravy a podnikmi; podporuje preto vytváranie a financovanie miestnych paktov pre zručnosti a centier rozvoja zručností v spolupráci s pracovnými agentúrami;
11. vyzýva členské štáty, aby viac investovali do vzdelávania a spolu so zamestnávateľmi do systémov odborného vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj do rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností; podporuje zvyšovanie mobility v rámci EÚ a prilákanie ľudí z tretích krajín, ktorí majú zručnosti potrebné v členských štátoch, podporovaním odbornej prípravy vrátane jazykového vzdelávania a odbornej prípravy a rozvoja zručností, ako aj zlepšením uznávania kvalifikácií a uľahčením uznávania zručností; nabáda verejné orgány práce a súkromné pracovné agentúry, aby mobilným pracovníkom poskytovali relevantné informácie a usmernenia.

STANOVISKO VÝBORU PRE POĽNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA

pre Výbor pre regionálny rozvoj

k využitiu talentov v regiónoch Európy
(2023/2044(INI))

Rapporteur for opinion: Camilla Laureti

SUGGESTIONS

Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka vyzýva Výbor pre regionálny rozvoj, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

- A. keďže vidiecke oblasti sú zasiahnuté demografickým poklesom a nedostatočným rozvojom talentov viac ako iné regióny, pričom trpia tým, že z nich odchádza vysoký počet mladých ľudí a dochádza v nich k nízkej generáčnej výmene, čo prispieva k starnutiu obyvateľstva a celkovému poklesu počtu obyvateľov a táto nerovnováha sa v budúcnosti pravdepodobne ešte prehĺbi v dôsledku problematickej podpory talentov a ich udržania a prilákania; keďže spoločná poľnohospodárska politika (SPP) na roky 2023 – 2027 je štruktúrovaná do desiatich špecifických cieľov, pričom prioritou je generáčna výmena spolu so zabezpečením dynamických vidieckych oblastí a podporou znalostí a inovácií, ktoré prispievajú k boju proti pasci rozvoja talentov;
- B. keďže mladí ľudia žijúci vo vidieckych oblastiach majú výrazne nižší podiel dosiahnutého terciárneho vzdelania (29,6 %) v porovnaní s mladými ľuďmi žijúcimi vo veľkomestách (51,4 %) a v mestách a predmestiach (35,3 %); keďže 72,3 % manažérov poľnohospodárskych podnikov v EÚ malo v roku 2020 len praktické skúsenosti, 17,15 % malo základnú poľnohospodársku odbornú prípravu a len 8,9 % ukončilo terciárne vzdelávanie (údaje z roka 2019); keďže všetci mladí ľudia by mali mať rovnaké príležitosti bez ohľadu na zemepisnú polohu; keďže v niektorých krajinách EÚ multifunkčnosť už predstavuje pre mladých ľudí hnaciu silu podnikateľského rastu a mnohé inovatívne spoločnosti, ktoré vedú osoby mladšie ako 40 rokov, pôsobia v činnostiach súvisiacich s tradičným poľnohospodárstvom, ako sú poľnohospodárske škôlky, agrowellness, výroba energie z obnoviteľných zdrojov či sociálne poľnohospodárstvo; keďže mladí poľnohospodári často bývajú inovatívni, najmä pokiaľ ide o využívanie nových technológií, a ich zručnosti a schopnosti sú nevyhnutné na umožnenie zelenej a digitálnej transformácie;
- C. keďže vidiecke oblasti majú veľký význam z hľadiska výroby potravín, ako aj z hľadiska plnenia cieľov Európskej zelenej dohody, klimatickej neutrality a udržateľného rozvoja; keďže prieskum Eurobarometra ukazuje, že 91 % osôb vo veku 15 – 24 rokov sa domnieva, že boj proti zmene klímy môže pomôcť zlepšiť ich vlastné zdravie a blahobyt;

- D. keďže najnovšie štatistiky naznačujú, že počet obyvateľov EÚ sa pravdepodobne zníži zo 447,9 milióna v roku 2022 na 419,5 milióna v roku 2100; keďže sa odhaduje, že priemerný vek obyvateľov EÚ⁴³ sa medzi rokmi 2022 a 2100 zvýši o 5,8 roka, pričom sa výrazne zníži počet a podiel osôb v produktívnom veku⁴³; keďže každá tretia osoba žijúca vo vidieckych oblastiach bude pravdepodobne do roku 2050 vo veku 65 rokov alebo viac⁴⁴ a očakáva sa, že počet obyvateľov v produktívnom veku sa bude v nasledujúcich rokoch a desaťročiach ďalej znižovať; zdôrazňuje výzvy v oblasti verejných výdavkov v súvislosti s dôchodkami, zdravotnou starostlivosťou a trhmi práce; keďže je potrebná dlhodobá európska vízia s osobitným dôrazom kladeným na programy aktívneho zapojenia starších ľudí do spoločenského života;
- E. keďže v uznesení Parlamentu z 13. decembra 2022 o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti EÚ⁴⁵ sa zdôraznila potreba zabezpečiť prístup k službám všeobecného záujmu vo vidieckych komunitách s náležitým ohľadom na vzdelávanie, odbornú prípravu, celoživotné vzdelávanie a zvyšovanie úrovne zručností, najmä pokiaľ ide o digitálne a podnikateľské zručnosti; keďže ľudia žijúci v určitých vidieckych oblastiach trpia nedostatočným prístupom k dôležitým základným službám, ako sú okrem iného vodohospodárske služby, sanitácia, cestné prepojenia, doprava, zdravotná starostlivosť, vzdelávanie a širokopásmové internetové pripojenie; keďže je nevyhnutné zlepšiť vidiecku infraštruktúru s primeranou finančnou podporou, pretože by sa tým regióny zatriktívni pre mladšiu generáciu a podnikateľov;
- F. keďže poľnohospodárstvo si bude od poľnohospodárov a iných odborníkov vyžadovať viac know-how a neustále prispôsobovanie sa vzhľadom na rýchly pokrok v oblasti digitalizácie a technológií súvisiacich s poľnohospodárstvom; keďže je nevyhnutné zlepšiť infraštruktúru informačných technológií, najmä prostredníctvom zavedenia vysokorýchlostného širokopásmového pripojenia; keďže v niektorých členských štátoch nemá až 25 % vidieckych domácností prístup k internetu⁴⁶; keďže je rovnako dôležité podporovať digitálne vzdelávanie a odbornú prípravu v súlade s digitálnymi cieľmi EÚ do roku 2030, pretože správne zručnosti sú nevyhnutné na riadenie poľnohospodárskeho podniku, prispôbenie sa meniacim poľnohospodárskym podmienkam, ako aj na riešenie kríz a výziev;
- G. keďže index regionálnej konkurencieschopnosti EÚ 2022 meria hlavné faktory konkurencieschopnosti všetkých regiónov na úrovni NUTS 2 v celej EÚ, čo zahŕňa aj vidiecke oblasti; keďže podľa tohto indexu má spomedzi členských štátov EÚ najvyšší podiel najmenej konkurencieschopných vidieckych regiónov Bulharsko, Česko, Grécko, Chorvátsko, Írsko, Lotyšsko, Litva, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Španielsko a Taliansko⁴⁷;

⁴³ Eurostat 2023, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_projections_in_the_EU.

⁴⁴ Eurostat, Starnúca Európa, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Ageing_Europe_-_statistics_on_population_developments.

⁴⁵ Uznesenie Európskeho parlamentu z 13. decembra 2022 o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040 Ú. v. EÚ C 177, 17.5.2023, s. 35.

⁴⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ISOC_CI_IN_H_custom_2784346/default/table?lang=en.

⁴⁷ Európska komisia, Index regionálnej konkurencieschopnosti EÚ, 2022.

- H. keďže na 82 regiónov zo 16 členských štátov má závažný vplyv pokles počtu obyvateľov v produktívnom veku, nízky percentuálny podiel absolventov alebo negatívna mobilita obyvateľstva vo veku 15 – 39 rokov; keďže 46 z týchto regiónov sa už nachádza v „pasci rozvoja talentov“, zatiaľ čo ďalším 36 regiónom hrozí, že sa v tejto pasci ocitnú v blízkej budúcnosti;
- I. keďže v článku 174 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa uvádza, že EÚ sa musí zameriavať na znižovanie rozdielov medzi úrovňami rozvoja v jednotlivých regiónoch, pričom niektorým regiónom, najmä vidieckym, je potrebné venovať mimoriadnu pozornosť;
- J. keďže rodová rovnosť je základnou hodnotou EÚ uznanou v zmluvách a Charte základných práv; keďže rodové nerovnosti pretrvávajú najmä vo vidieckych oblastiach; keďže úloha žien má zásadný význam pre rozvoj území tým, že inovuje a zároveň zachováva tradície;
1. zdôrazňuje, že je potrebné vyvíjať spoločné úsilie na využitie potenciálu ľudí žijúcich vo vidieckych oblastiach s cieľom zabezpečiť, aby ich komunity boli dynamické a aby ponúkali dobré služby, pracovné príležitosti a priaznivé hospodárske vyhliadky na zmiernenie úniku mozgov, ako aj na podporu udržateľného rozvoja spoločnosti, životného prostredia a rozmanitých hospodárskych činností, a to tak poľnohospodárskych, ako aj nepoľnohospodárskych, vrátane multifunkčných poľnohospodárskych podnikov a krátkych dodávateľských reťazcov v záujme podpory miestnej odolnosti; zdôrazňuje, že vykonávanie politík a opatrení EÚ by sa malo kombinovať s politikami a opatreniami na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni s miestne orientovaným prístupom, ktorý ponúka ciele riešenia prispôbené na mieru;
 2. pripomína, že prístup k základným službám všeobecného záujmu je predpokladom na udržanie atraktívnosti komunit pre obyvateľov a prípadných nových ľudí, ktorí sa k týmto komunitám pričlenia; uznáva, že mnohé vidiecke regióny trpia dlhodobým nedostatkom investícií; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili primeranú verejnú podporu a ciele investície na riešenie týchto výziev; požaduje väčšiu cieľovú finančnú podporu, najmä pre MSP vo vidieckych oblastiach, s cieľom umožniť rast a rozvoj týchto regiónov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vypracovali konkrétne a rýchle opatrenia na zabezpečenie rovnakého prístupu ľudí žijúcich vo všetkých regiónoch Európy ku kvalitným službám a infraštruktúre, ako je vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve, odborná príprava a vzdelávanie, zdravotná starostlivosť, verejná doprava, zásobovanie energiou a prístup na internet;
 3. zdôrazňuje potenciál vidieckych oblastí, a najmä poľnohospodárskych podnikov, z hľadiska rozvoja energie z obnoviteľných zdrojov, napr. prostredníctvom umiestnenia solárnych panelov na strechách poľnohospodárskych budov; zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť, aby boli vidiecke oblasti dobre napojené na primerane posilnenú elektrizačnú sústavu s cieľom umožniť výrobcov energie z obnoviteľných zdrojov na vidieku plne sa zúčastňovať na energetickej transformácii;
 4. víta oznámenie Komisie o využití talentov v regiónoch Európy, súhlasí s jeho všeobecnými cieľmi a považuje ho za príležitosť na koordinované opatrenia pre

budúcnosť európskych talentov a regiónov, aby sa zabezpečilo, že sa na nikoho nezabudne;

5. uznáva význam rozvoja infraštruktúry vo vidieckych regiónoch s cieľom prilákať do týchto oblastí investičné a pracovné príležitosti a zastaviť vyľudňovanie vidieka;
6. zdôrazňuje, že úpadok niektorých regiónov, najmä vo vidieckych oblastiach, bude mať v prípade, že sa nebude správne riešiť, aj naďalej negatívny vplyv na potenciál rastu, rozvoja a príťažlivosti týchto oblastí a európskych regiónov ako celku;
7. žiada, aby sa zaviedol mechanizmus overovania vplyvov právnych predpisov EÚ na vidiecke oblasti s cieľom zabezpečiť, aby nové návrhy nemali na vidiecke regióny nespravodlivý vplyv a aby sa v rámci rozhodovacieho procesu zohľadňovali záujmy vidieka;
8. požaduje zvýšenú podporu inštitúcií vysokoškolského vzdelávania vo vidieckych regiónoch s cieľom zlepšiť ich kapacity v oblasti výskumu a vývoja a prilákať viac finančných prostriedkov, a tým zlepšiť ich inovačný potenciál;
9. poukazuje na to, že „pasca rozvoja talentov“ sa vyskytuje v regiónoch s nedostatočne kvalifikovanými pracovníkmi a predstavuje väčšiu výzvu najmä pre komunity, ktoré sú vzdialené od univerzít a inštitúcií vysokoškolského vzdelávania alebo v ktorých nie sú k dispozícii účinné dopravné riešenia umožňujúce prístup k týmto inštitúciám; vyzýva členské štáty, aby spolupracovali s regiónmi a miestnymi zainteresovanými stranami s cieľom vypracovať efektívne stratégie na zabezpečenie zavedenia vhodných dopravných riešení, ktoré občanom žijúcim vo vidieckych oblastiach umožnia prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu alebo odbornej príprave; zdôrazňuje význam poskytovania stimulov, okrem iného vrátane finančných výhod pre jednotlivcov a organizácie, ktoré vykonávajú činnosti alebo poskytujú služby vo vidieckych oblastiach, s cieľom stimulovať hospodársku činnosť, podporovať nové činnosti a pomáhať mladým ľuďom nájsť si alternatívne zamestnanie; poukazuje na to, že inovácie a vzdelávanie zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní toho, aby všetky regióny EÚ mohli vybudovať priaznivé inovačné prostredie a rozvíjať talent svojho obyvateľstva s cieľom zabezpečiť svoju budúcu konkurencieschopnosť; zdôrazňuje, že vidiecke oblasti čelia väčším výzvam ako mestské oblasti pri zabezpečovaní rozvoja digitálnych zručností, a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili širokopásmové pripojenie vo vidieckych oblastiach a zlepšili úroveň digitálnych zručností;
10. poukazuje na význam priblíženia detí k poľnohospodárstvu už od raného detstva prostredníctvom teoretického aj praktického vzdelávania na školách; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili existujúce programy a prijali v tejto oblasti ďalšie opatrenia;
11. trvá na tom, že je potrebné znížiť administratívnu záťaž a zároveň zabezpečiť lepší prístup k pôde a kapitálu, predvídateľný príjem a primeranú životnú úroveň, ako aj lepšiu informovanosť o možnostiach financovania, najmä pre mladých poľnohospodárov;
12. zdôrazňuje, že je potrebné, aby regióny, ktoré čelia poklesu pracovnej sily, vypracovali stratégie hospodárskej diverzifikácie s cieľom podporiť miestnu odolnosť, ponúknuť viac pracovných príležitostí a zvýšiť ich atraktivnosť; keďže vidiecke regióny zahŕňajú

oveľa viac než poľnohospodársku krajinu, zohrávajú kľúčovú úlohu v spravodlivej, zelenej a digitálnej transformácii a stelesňujú rozmanitú škálu hospodárskych, kultúrnych a environmentálnych atribútov, čím preukazujú nenahraditeľný prínos k štruktúre našich spoločností; požaduje opatrenia na posilnenie úlohy agroturistiky, udržateľného cestovného ruchu a súvisiacich udržateľných činností v regiónoch Európy s cieľom zvýšiť dodatočné zdroje príjmov vo vidieckych oblastiach a podporovať a zachovávať prírodné a kultúrne dedičstvo; zdôrazňuje, že cestovný ruch je popri poľnohospodárstve kľúčovým zdrojom konkurencieschopnosti vidieckych oblastí, najmä vzhľadom na potenciál diverzifikovaných modelov udržateľného vidieckeho cestovného ruchu;

13. vyjadruje poľutovanie nad tým, že ľudia vo vidieckych oblastiach čelia viacerým výzvam, ako sú nedostatok primeraných zdrojov a administratívna záťaž, a domnieva sa, že členské štáty by mali zvážiť oslobodenie od daní vo vidieckych oblastiach ako opatrenie na prilákanie mladých ľudí a investorov; uznáva význam Paktu EÚ o zručnostiach v agropotravinárskom sektore a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vyčlenili finančné prostriedky na inovácie v oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka, vzdelávacie a poradenské centrá v záujme podpory poskytovania odbornej prípravy v oblasti poľnohospodárskych zručností, digitálnych zručností a administratívnych alebo finančných otázok nad rámec plnenia povinností v rámci SPP, s cieľom znížiť digitálnu priepasť a zmenšiť rozdiel v dostupnosti služieb v porovnaní s mestskými oblasťami;
14. uznáva význam investovania do zručností a schopností žien a mladých ľudí v oblastiach ohrozených vylúďňovaním, z čoho budú mať prospech všetky komunity; požaduje preto opatrenia na vytvorenie hospodárskych, sociálnych a ďalších príležitostí, ako aj inovatívnych a udržateľných pracovných miest a služieb, najmä s cieľom podporiť generačnú výmenu v poľnohospodárskom odvetví a zakladanie nových podnikov vo vidieckych oblastiach; trvá na tom, že je dôležité poskytovať primeranú podporu mladým poľnohospodárom pri rozvoji udržateľných poľnohospodárskych postupov zo sociálneho, environmentálneho a hospodárskeho hľadiska vrátane agroekológie a ekologického poľnohospodárstva s cieľom zachovať životaschopnosť území; vyzýva na vynaloženie úsilia o identifikáciu a využitie zdrojov s cieľom povzbudiť poľnohospodárov k rozvoju krátkych dodávateľských reťazcov a posilniť agropotravinársky sektor;
15. vyzýva Komisiu, aby zvýšila finančné prostriedky EÚ na výskum zameraný na podporu žien vo vidieckych oblastiach s cieľom posilniť budúce politiky založené na dôkazoch; zdôrazňuje hospodársky potenciál žien vo vidieckych oblastiach a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili cielenú podporu s cieľom uľahčiť prístup k možnostiam financovania a podnikateľským zručnostiam v záujme posilnenia podnikania žien vo vidieckych oblastiach;
16. víta sociálnu kondicionalitu, ktorú zaviedla nová SPP a ktorej cieľom je zlepšiť pracovné podmienky pracovníkov zamestnaných v agropotravinárskom sektore;
17. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali opatrenia zamerané na zlepšenie technologických, environmentálnych a manažérskych zručností poľnohospodárov, najmä mladých poľnohospodárov, a na podporu výmeny najlepších postupov;

18. zdôrazňuje význam dostupnosti a kvality vzdelávania a odbornej prípravy v oblasti poľnohospodárstva, pokiaľ ide o podporu poľnohospodárov pri prispôsobovaní sa meniacemu sa prostrediu a plnení ich dôležitej úlohy zabezpečovania potravinovej bezpečnosti, environmentálnej udržateľnosti a prispievania k udržateľnému rozvoju vidieckych oblastí; zdôrazňuje potenciál diverzifikácie modelov odbornej prípravy s cieľom lepšie riešiť rozmanitosť a osobitné potreby poľnohospodárov (napr. partnerské učenie alebo programy mentorstva); vyzýva členské štáty, aby posilnili verejno-súkromnú spoluprácu, najmä medzi inštitúciami odbornej prípravy a miestnymi podnikmi s cieľom prispôbiť učebné osnovy potrebám trhu práce, prepojiť teóriu s praxou v teréne a využiť miestne a regionálne príležitosti; domnieva sa, že mladí ľudia by mali využívať programy, ktoré ponúkajú Erasmus+, Európsky zbor solidarity a iné príslušné fondy EÚ, ako je Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka, s cieľom maximalizovať svoje príležitosti;
19. zdôrazňuje, že do príslušných stratégií, politík, akčných plánov a opatrení je dôležité začleniť perspektívy žien a mladých ľudí, ako aj zapojiť ich do rozhodovacieho procesu, pri ktorom sa na všetkých úrovniach tvorby politík uplatňuje rodové hľadisko a medzigeneračný prístup;
20. zdôrazňuje význam prístupu k dobre plateným pracovným miestam vo vidieckych oblastiach a poznamenáva, že u ľudí, ktorí sa vysťahujú z vidieckych oblastí, vo všeobecnosti dochádza k vyššiemu rastu príjmov; trvá na tom, že vidieckym a vzdialeným oblastiam sa musí venovať osobitná pozornosť v súvislosti s vyhliadkami na zamestnanie, pretože sú vystavené vyššiemu riziku, že budú mať menej príležitostí; uznáva úlohu, ktorú SPP zohráva pri podpore spolupráce na miestnej úrovni tým, že členským štátom ponúka celý rad nástrojov, ako sú siete EU CAP, LEADER, inteligentné dediny a podpora organizácií výrobcov;
21. domnieva sa, že zriadenie strediska pre monitorovanie vidieka by sa malo využiť ako príležitosť na zlepšenie databáz, najmä prostredníctvom zberu údajov rozčlenených podľa veku a pohlavia, a na lepšie zohľadnenie miestnej reality; zdôrazňuje, že v súlade so všeobecným nariadením o ochrane údajov⁴⁸ je potrebné zhromažďovať a analyzovať viac údajov týkajúcich sa celkovej situácie vidieckych oblastí, najmä pokiaľ ide o ženy a mladých poľnohospodárov;
22. zdôrazňuje, že rastúce využívanie digitálnych technológií v poľnohospodárstve, a najmä satelitných údajov, pomáha riešiť množstvo výziev, ktorým poľnohospodári čelia, zlepšuje ziskovosť poľnohospodárskych podnikov a efektívne využívanie zdrojov a zároveň prispieva k cieľom udržateľnosti. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v plnej miere využívali potenciál satelitných údajov v poľnohospodárstve, pretože sa tým zvýši ziskovosť poľnohospodárskych podnikov a príťažlivosť poľnohospodárstva pre mladých ľudí; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili stabilné pokrytie vysokorýchlostným širokopásmovým pripojením v celej EÚ vrátane vidieckych oblastí, certifikovali využívanie geopriestorových údajov pre presné poľnohospodárstvo, zabezpečili inkluzívnosť a prístupnosť digitalizácie a podporovali poľnohospodárov odbornou prípravou, zdrojmi a stimulmi na zavádzanie nových technológií;

⁴⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES. Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1.

23. vyzýva členské štáty, aby začali mapovať verejnú ornú pôdu a uprednostnili jej pridelovanie mladým poľnohospodárom;
24. poukazuje na to, že finančné prostriedky EÚ, ako napr. prostriedky vyplácané v rámci opatrení na rozvoj vidieka, zohrávajú kľúčovú úlohu v schopnosti vidieckych oblastí reagovať na demografické výzvy; zdôrazňuje, že ak vnútroštátne, regionálne alebo miestne stratégie umožňujú synergie medzi politikou súdržnosti EÚ a rozmerom rozvoja vidieka novej SPP, vykonávanie by sa malo starostlivo naplánovať, aby sa maximalizovalo zjednodušenie a zabránilo administratívne zaťaženie príjemcov; žiada, aby sa osobitná pozornosť venovala problémom mladých poľnohospodárov a aby sa zvýšila podpora ich prístupu k finančným prostriedkom EÚ; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vypracovali usmernenia zamerané na uľahčenie synergií financovania medzi SPP, politikou súdržnosti, nástrojom NextGenerationEU a akýmkoľvek iným zdrojom financovania EÚ.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	19.9.2023
Výsledok záverečného hlasovania	+ : 46 - : 0 0 : 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Dacian Cioloş, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Paola Ghidoni, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Bronis Ropė, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Peter Jahr, Petros Kokkalis, Tilly Metz, Michaela Šojdrová, Irène Tolleret, Emma Wiesner

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

46	+
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Angelo Ciocca, Ivan David, Paola Ghidoni, Gilles Lebreton
NI	Dino Giarrusso
PPE	Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Michaela Šojdrová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Ulrike Müller, Irène Tolleret, Emma Wiesner, Asger Christensen
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Drașoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Maria Noichl, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli
The Left	Petros Kokkalis, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Tilly Metz, Bronis Ropé

0	-

0	0

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania

INFORMÁCIE O PRIJATÍ V GESTORSKOM VÝBORE

Dátum prijatia	24.10.2023
Výsledok záverečného hlasovania	+: 28 -: 0 0: 2
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Matteo Adinolfi, Pascal Arimont, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Benjumea Benjumea, Vlad-Marius Botoş, Andrea Cozzolino, Corina Creţu, Rosa D'Amato, Matthias Ecke, Mircea-Gheorghe Hava, Ondřej Knotek, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Martina Michels, Alin Mituţa, Dan-Ştefan Motreanu, Andželika Anna Możdżanowska, Denis Nesci, Niklas Nienass, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Tsvetelina Penkova, Maxette Pirbakas, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Monika Vana
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Carlos Coelho, Ana Miranda, Jan Olbrycht, Bronis Ropé

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE

28	+
ECR	Andželika Anna Możdzanowska, Denis Nesci
NI	Andrea Cozzolino, Maxette Pirbakas
PPE	Pascal Arimont, Isabel Benjumea Benjumea, Carlos Coelho, Mircea-Gheorghe Hava, Dan-Ștefan Motreanu, Andrey Novakov, Jan Olbrycht
Renew	Vlad-Marius Botoș, Alin Mituța, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret
S&D	Adrian-Dragoș Benea, Corina Crețu, Matthias Ecke, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Tsvetelina Penkova
The Left	Martina Michels, Younous Omarjee
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Ana Miranda, Niklas Nienass, Bronis Ropė, Monika Vana

0	-

2	0
ID	Matteo Adinolfi
Renew	Ondřej Knotek

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania